

NORAKSTS
Lieta Nr.A43003810
(pievienotas lietas Nr.A43004110 un Nr.A43003910)
A43-0011-17/17

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2011.gada 30.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,
tiesneši S.Liniņa un V.Poķis,

piedaloties pieteicēju AS „Balticovo” un AS „Madona” pārstāvim *K.V.*,
 pieteicējas SIA „Daugavpils putni” pārstāvim *J.V.* un atbildētājas Latvijas
 Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvei *I.Š.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc AS
 „Balticovo”, AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” pieteikumiem par
 Konkurences padomes 2009.gada 11.decembra lēmumu Nr.E02-57 (protokols
 Nr.50, 2.§).

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2009.gada 11.decembra lēmumu Nr.E02-57 (Prot. Nr.50, 2.§) (turpmāk – Lēmums) konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta pārkāpums AS „Balticovo”, AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” darbībās. AS „Balticovo” uzlikts Ls 91 659,91 naudas sods, AS „Madona” Ls 11 448,38 naudas sods un SIA „Daugavpils putni” Ls 6 055,52 naudas sods.

[2] AS „Balticovo”, AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” Lēmumu pārsūdzēja tiesā daļā par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu katra attiecībā uz sevi. Pēc šiem pieteikumiem ierosinātās administratīvās lietas ar tiesnešu lēmumiem apvienotas vienā tiesvedībā.

[3] Pieteicējas pieteikumos norāda turpmāk minēto.

[3.1] Konkurences padome nav ieguvusi pietiekamus pierādījumus par pieteicēju trīspusēju vienošanos par konkurences deformēšanu laikā no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam. Secinājumi par aizliegtas vienošanās

dalībniekiem un tās ilgumu izdarīti uz subjektīvu apsvērumu un patvaļīgu pieņēmumu pamata.

[3.2] Lēmuma pamatošanai izmantoti nepareizi statistikas dati un ekonomiska rakstura secinājumi izdarīti bez statistikas datu izmantošanas.

[3.3] Pieteicēju darbības no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam neaptver vienots nodoms un viens sastāvs. Pieteicēju darbības acīmredzami neaptver vienots mērķis, jo darbībās iesaistīto dalībnieku sastāvs, darbību veikšanas laiks (turpinātība) un juridiskā kvalifikācija būtiski atšķiras.

[3.4] Lēmumā norādīts, ka 2006.gada 27.martā AS „Madona” nosūtīja statistisku finanšu informāciju AS „Balticovo”. Pierādījumi apliecina, ka apmaiņa ar AS „Madona” finanšu datiem nav turpinājusies ilgāk par 2006.gada aprīli, bet SIA „Daugavpils putni” tajā nepiedalījās. Konkurences padome nenorādīja apsvērumus, kuru dēļ ir pamats uzskatīt, ka darbības turpinātas līdz 2008.gada maijam un tajās iesaistīta SIA „Daugavpils putni”. AS „Madona” un AS „Balticovo” informācijas apmaiņu brīvprātīgi pārtrauca 2006.gadā. 2008.gada maijā īstenotās darbības kvalificētas kā cits tiesiskais sastāvs, t.i., neatļauta horizontālā sadarbība. Tā nav saistīta ar finanšu informācijas apmaiņu.

[3.5] 2006.gada novembrī - decembrī SIA „Daugavpils putni” nosūtīja AS „Balticovo” informāciju par prognozētajiem ražošanas apjomiem 2007.gadā. Informācijas apmaiņa ar SIA „Daugavpils putni” par ražošanas datiem neturpinājās ilgāk par 2006.gada decembri, bet AS „Madona” šādas informācijas apmaiņā nepiedalījās. Cēloniska sakarība ar sadarbību eksporta tirgos vai informācijas apmaiņu ar AS „Madona” nav pamatota ar pierādījumiem.

[3.6] No 2007.gada 26.aprīļa līdz 2008.gada janvārim AS „Balticovo” un SIA „Daugavpils putni” sadarbojās industriālo olu eksporta darījumos. Lēmumā nav pamatota cēloniskā sakarība starp sadarbību eksporta darījumos un finanšu/ražošanas informācijas apmaiņu, jo Lēmumā informācijas apmaiņa un sadarbība eksporta tirgos kvalificēta kā atsevišķi tiesiskie sastāvi – aizliegta vienošanās, kas izpaudusies kā apmaiņa ar ražošanas informāciju (Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 2.punkts) un horizontālā sadarbības vienošanās (Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa).

[3.7] AS „Madona” nav bijusi 2006.gada 17.augustā, 2006.gada 3.oktobrī, 2007.gada 8.augustā un 2007.gada 16.augustā notikušās informācijas apmaiņas (elektroniskā pasta adreses izveidošana, īpašuma apdrošināšana, līguma parauga nosūtīšana) starp AS „Balticovo” darbiniekiem un SIA „Daugavpils putni” par tehniskiem jautājumiem dalībnieks. Šāda informācijas apmaiņa bija epizodiska.

[3.8] 2007.gadā SIA „Daugavpils putni” nosūtīja informāciju par olu ražošanas rādītājiem AS „Balticovo”, bet AS „Madona” šādu informāciju nav sniegusi, kas izslēdz trīspusējas sadarbības esamību.

[3.9] Lēmuma 4.1.10.punktā Konkurences padome atsauca uz iepakojumu kā pierādījumu horizontālas sadarbības esamībai. Konkurences padome nav pamatojusi, kā šis pierādījums attiecas uz saskaņotu tirgus

dalībnieku darbību. Konkurences padome nav guvusi pārliecību par AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” piedalīšanos iepakojuma parauga izgatavošanā. Tas izslēdz Konkurences likuma piemērošanu.

[3.10] Lēmuma 4.1.11.punktā Konkurences padome konstatējusi horizontālas sadarbības esamību, pamatojoties uz AS „Madona” amatpersonu paskaidrojumiem. Konkurences padome nav pamatojusi, kādi pierādījumi vai argumenti pamato secinājumu, ka horizontālā sadarbība īstenota starp visām pieteicējām. SIA „Daugavpils putni” nav piedalījusies šādā sadarbībā.

[3.11] Lēmumā ir atsauce uz Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperta atzinumu par SIA „Daugavpils putni” izņemtā datora datu nesējos saglabāto informāciju. Atzinums nesatur ziņas, uz kuru pamata var secināt, ka datu nesējos saglabāto informāciju apkopojusi AS „Balticovo”. Konkurences padome nav ekspertam uzdevusi sniegt atzinumu par failu izveidošanas laiku un faktiem. No atzinuma izriet, ka datora datu nesējos uzkrāta informācija par periodu līdz 2006.gada aprīlim, kas apliecina, ka pieņēmums par turpinātām darbībām līdz 2008.gada maijam nav pamatots.

2009.gada 7.jūlijā Konkurences padomei nosūtīta vēstule ar lūgumu nozīmēt datoram papildus kibertechnisko ekspertīzi, jo eksperta atzinums nesatur lietā būtisku apstākļu vērtējumu, ko Konkurences padome nebija prasījusi. Konkurences padome nav nozīmējusi papildus ekspertīzi un nav sniegusi argumentētu viedokli par to, ka papildus ekspertīze nav nepieciešama.

[3.12] Lēmuma 20.lapā norādīts, ka tirgus dalībnieki saskaņojuši produkcijas pārdošanas cenas un vienojušies par pārdošanas noteikumiem konkrētās preces tirgū. Pierādījumi neapliecina, ka pieteicējas būtu vienojušās par Latvijas vistu tirgū piemērojamām cenām vai par preču pārdošanas noteikumiem. Konkurences padomes secinājums ir atrauts no pierādījumu apkopojuma. Izdarot secinājumu, ka pieteicējas no 2006.gada marta līdz maijam veikušas saskaņotas darbības vistu olu cenu saskaņošanai un preču pārdošanas noteikumu saskaņošanai Latvijas tirgū, Konkurences padome pārkāpa Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 9.pantu. Pierādījumi neapstiprina, ka tirgus dalībnieki būtu iepriekš zinājuši par plānotajām konkurenta cenu izmaiņām vai apmainījušies ar cenām, kas tiks piemērotas tirgū, piemērotajiem tirdzniecības noteikumiem, atlaidēm, mārketinga aktivitātēm un citiem komerciālās politikas noteikumiem.

[3.13] Konkurences padome pārkāpa APL 61.panta pirmo daļu un 67.panta trešo daļu, neuzklausot procesa dalībniekus un administratīvajā aktā nenorādot pamatojumu pieteicēju pierādījumu, paskaidrojumu un lūgumu noraidīšanai.

[3.14] Lēmums pamatots ar pierādījumiem, kas nav uzrādīti Lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas apkopojumā, kas lietas dalībniekiem nosūtīts saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto daļu. Lēmumā kā pierādījums aizliegtas horizontālās sadarbības esamībai pievienotas vistu olu iepakojuma kastītes. Konkurences padomes 2009.gada 10.septembra vēstulē Nr.1600 šāds pierādījums nav minēts un lietas izpēti laikā procesa dalībniekiem nav uzrādīts, tādējādi liedzot iespēju 10 dienu laikā sagatavot

nepieciešamos paskaidrojumus un pierādījumus. Apstākļi, ka pierādījums pieteicējam uzrādīts vēlāk, neatceļ pārkāpuma sekas, jo pieteicējam tika liegta iespēja izvērtēt pierādījumus, izvērtēt Konkurences padomes argumentācijas pamatotību un dot paskaidrojumus saprātīgā termiņā. Pievienojot pierādījumus pēc paziņojuma par Lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas iegūšanu, Konkurences padome maldina procesa dalībniekus par faktiskajiem apstākļiem un izmeklēšanas procesa virzību. Konkurences padomes paziņojumā par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu netika uzrādīts arī 2006.gada 1.marta līgums, par kura noslēgšanas apstākļiem lietas dalībnieki sniedza paskaidrojumus lietas izpētes laikā un tādēļ pēc paziņojuma par Lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu pieteicējas uzskatīja, ka tas izņemts no lietas un nesniedza papildus paskaidrojumus un pierādījumus.

[3.15] No Lēmuma 5.2.punkta secināms, ka Konkurences padome guvusi pārlicību par to, ka vistu olu eksports ir kaitējošs Latvijas vistu olu tirgum. Neraugoties uz pieejamu un ticamu statistiku, Konkurences padome secinājumus nav pamatojusi ar ticamiem pierādījumiem. Nenovērtējot eksporta tirgos pārdoto preču struktūru, tirgus struktūru pārdošanas tirgos un Lēmuma adresātu īpatsvaru ietekmētajos tirgos, nenoskaidrojot eksporta un importa proporcijas, tirgus un ražošanas kapacitātes proporcijas, bet Lēmumu pamatojot ar pieņēmumu, Konkurences padome ir pārkāpusi APL 9.pantu, jo izvirzītajam apgalvojumam nav sniegts pamatojums.

[3.16] Lēmumā ietverto normatīvo aktu uzskaitījumā un rezolutīvajā daļā nav precīzi identificēti izdarītā pārkāpuma sastāvi. Lēmuma rezolutīvajā daļā piemēroto normu uzskaitījums ir acīmredzami nepilnīgs. Tas izriet no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas struktūras īpatnībām. Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa ir ģenerālklausula, kura papildināta ar neizsmeļošu, bet paskaidrojošu speciālo tiesisko sastāvu uzskaitījumu (Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punkts). Gadījumos, kad iestāde piemēro nevis speciālo sastāvu, bet atvasina tiesību normas tiesisko sastāvu no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas ģenerālklausulas, kā piemērojamā norma būtu minama Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa, atklājot arī piemērotā tiesiskā sastāva saturu (piemēram, aizliegta horizontālā sadarbības vienošanās).

[3.17] Kaut arī piemēroto normatīvo aktu uzskaitījumā un rezolutīvajā daļā norādīti tikai Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētie speciālie tiesiskie sastāvi, pieteicējas apstrīd arī Lēmuma rezolutīvajā daļā neminētos Konkurences likuma pārkāpumus. No Lēmuma nav secināma atsevišķu darbību tiesiskā kvalifikācija, darbību cēloniskais sakars un Konkurences padomes motīvi. Rezolutīvā daļa un normatīvo aktu uzskaitījums Lēmumā acīmredzami nesakrīt ar faktu apkopojumu un motīvu daļu, tādējādi administratīvā akta satura noskaidrošanu padarot neiespējamu.

[3.18] Lai gan no normatīvo aktu uzskaitījuma un rezolutīvās daļas tas nav secināms, Lēmuma faktu konstatējuma un motīvu daļa liecina, ka Konkurences padomes nodoms, iespējams, bija konstatēt minētos Konkurences likuma pārkāpumus, taču administratīvā akta satura un formas

trūkumu dēļ tas nav izdarīts adresātam saistošā veidā. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētie speciālie tiesiskie sastāvi neietver horizontālās sadarbības vienošanos. Tajā pašā laikā konstatētās darbības (horizontālā sadarbība) ir bijušas pamats būtiska naudas soda piemērošanai un radījušas adresātam nelabvēlīgas sekas.

[3.19] Kā norādīts speciālajā literatūrā un kā izriet no Eiropas Kopienu tiesas judikatūras, lai konstatētu konkurenci deformējošu un tādēļ aizliegtu nolīgumu esamību, nepieciešams konstatēt divus nosacījumus:

1) uzņēmumi noslēguši kādu no nolīgumu veidiem, uz kuru attiecas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas ģenerālklausula vai kāds no pirmās daļas 1.-7.punktā uzskaitītajiem speciālajiem tiesiskajiem sastāviem;

2) vienošanās mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana vai deformēšana konkrētajā tirgū (*V.Koraha. Ievads Eiropas Kopienas konkurences tiesībās un praksē. R.: Tiesu namu aģentūra, 2003, 85.lpp.*).

[3.20] Lēmumā nav pamatots, kādā veidā pieteicēju darbības varēja kavēt vai deformēt konkurenci konkrētajā tirgū, bet īpaši norādīts, ka tas Konkurences padomei nav jāveic. Šādu nostāju Konkurences padome pamatoja ar Augstākas tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2009.gada 29.jūnija spriedumu lietā Nr.42426505, kurā izteikta identiska atziņa. Minētā sprieduma izmantošana Lēmuma pamatošanai nav pieļaujama, jo saskaņā ar APL 350.panta pirmo daļu citētais spriedums ir saistošs tikai konkrētas lietas dalībniekiem. Turklāt minētais spriedums nav piederīgs judikatūrai un tādēļ to nevar izmantot Lēmuma pamatošanai. Šis spriedums nav publiskots un satur acīmredzamas tiesību normas interpretācijas kļūdas. Senāta sniegtā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas interpretācija ir pretrunā ar zinātnes atziņām, Eiropas Kopienu tiesas judikatūru, Konkurences likuma 11.panta otro daļu un Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.798 „Par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk - noteikumi Nr.798).

[3.21] Konkurences padome Lēmumā norāda, ka tā nav izvērtējusi ne darbību mērķa, ne arī seku ietekmi uz konkurences apstākļiem konkrētajā tirgū, neraugoties uz to, ka šādu mērķa vai seku izvērtējumu *expressis verbis* prasa Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa.

[3.22] Lēmuma 20.lpp. Konkurences padome norāda, ka konstatētas aizliegtas vienošanās sekas. Konkurences padome pieļāvusi tiesību normu interpretācijas kļūdu, noskaidrojot jēdziena „sekas” saturu konkurences tiesībās. Aizliegtas un konkurenci deformējošas vienošanās sekas ir jāsaprot kā reāla, ar faktiem pamatota ietekme uz konkrēto tirgu. Lai tirgus dalībnieku īstenotās darbības varētu kvalificēt kā vienošanos, kuras sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, nepieciešams konstatēt tādu faktu esamību, kuri norāda uz to, ka konkurence ir tikusi jūtami kavēta, ierobežota vai deformēta (*V.Koraha. Ievads Eiropas Kopienas konkurences tiesībās un praksē. R.: Tiesu namu aģentūra, 2003, 113.lpp.*). Aizliegtas vienošanās sekas tādējādi nav abstrakts tirgus dalībnieku vienošanās izvērtējums, bet gan

notikums konkrētās preces tirgū, kurš noteikti neiestātos, ja konkurences apstākļus neietekmētu aizliegta vienošanās, kā, piemēram, notikusi vienlaicīga cenu paaugstināšana, saskaņota produkcijas ražošanas apjomu samazināšanās.

No Konkurences padomes argumentācijas nav secināms, ka konstatētas izmaiņas tirgus struktūrā, piemēram, fakts, ka kāds tirgus dalībnieks būtu spiests pamest tirgu vai nespētu iekļūt tirgū. Konkurences padome ir izklāstījusi savus apsvērumus, kādā veidā informācijas apmaiņas vienošanās var potenciāli ietekmēt konkurences apstākļus. Konkurences padomes „seku” raksturojums drīzāk atbilst „mērķa” pamatošanai, kaut arī Konkurences padome Lēmumā īpaši pamatojusi, ka aizliegtas vienošanās mērķa esamības izvērtēšana nav nepieciešama. Atsaukšanās uz Eiropas Komisijas lēmumu „UK Traktoru lietā” vēl jo vairāk apstiprina pieņemumu par tiesību normu interpretācijas kļūdu. Citētajā Eiropas Komisijas lēmumā netika konstatēts, ka informācijas apmaiņas sistēmas izveidošanas sekas ir konkurences kavēšana, jo šādus pierādījumus Komisija nebija ieguvusi, bet tika konstatēts, ka izveidotā informācijas apmaiņas sistēma var potenciāli kavēt konkurenci konkrētajā tirgū, respektīvi, tā pēc būtības ir vienošanās, kuras mērķis (nevis sekas) ir konkurences ierobežošana.

[3.23] Konkurences padome nepareizi interpretēja tiesību normas un nepareizi tās piemēroja gadījumam, kas neatbilst tiesiskajam sastāvam. Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā ietvertu aizliegumu pārkāpums var izrietēt ne tikai no atsevišķas darbības, bet arī no vairāku darbību virknes vai no turpinātas rīcības. Šo interpretāciju nevar apstrīdēt, pamatojoties uz to, ka viena vai vairākas darbības vai turpināta rīcība apskatīta izolēti, var pati par sevi būt minētā noteikuma pārkāpums. Ja dažādās darbības var ietvert „kopējā plānā” to vienādā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci kopējā tirgū, Konkurences padomei ir tiesības noteikt atbildību par šīm darbībām, ņemot vērā dalību attiecīgajā pārkāpumā kopumā (*sk. spriedumu lietā Aalborg Portland u.c./Komisija, 258.punkts*). Tomēr, lai pierādītu pārkāpuma turpinātību, ir nepieciešams pierādīt, ka vienošanās dalībnieki ir turpinājuši izpildīt sākotnēji noslēgtās vienošanās noteikumus. Šādam konstatējumam jābūt pamatotam ar objektīvām un saskanīgām norādēm. Turpināta pārkāpuma ietvaros tas, ka aizliegtā vienošanās parādās dažādos laika posmos, kurus var nodalīt ar starpposmiem, neietekmē šīs aizliegtās vienošanās esamību, ar nosacījumu, ka šo pārkāpumu veidojošajām dažādajām darbībām ir viens mērķis un tās veido viena veida un turpinātu pārkāpumu. Ja pieņem, ka konkrētajā lietā vistu olu tirgus dalībnieki 2006.gada martā bija vienojušies par nolīgumu par cenām, uz cenām attiecināmas informācijas apmaiņu, kā arī par nolīgumu par ražošanas informācijas apmaiņu, tad pārkāpuma turpinātības pierādīšanai nepieciešami pierādījumi, kas pierāda tieši šāda nolīguma izpildi. Pierādījumi par darbībām, kas nevar būt pakļautas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas vienošanās aizliegumam (Lēmuma 4.1.9., 4.3.1., 4.3.2., 4.3.3. un 4.3.4.punkts) vai var liecināt par cita veida vienošanos (horizontālu sadarbības nolīgumu). Tādēļ nolīgumi ar citu tiesisko sastāvu un mērķi (Lēmuma 4.10., 4.11., 4.2.4. - 4.2.5.punkts) nav uzskatāmi par objektīvām un saskanīgām norādēm

pārkāpuma turpinātībai. Konkurences padome par pierādījumiem turpināta pārkāpuma izdarīšanas pierādīšanai, izmantojot izolētu faktu grupas, kuras neapvieno vienots nodoms un tiesiskais sastāvs, nepareizi interpretēja un piemēroja Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2. punktu.

[3.24] Konkurences padome nepamatoti atzina statistiskas finanšu informācijas (pavadzīmju saraksti, kontu apgrozījums, pašizmaksas dati, budžets) apmaiņu 2006.gadā par aizliegtu vienošanos.

[3.25] Konkurences padome nepamatoti atzina apmaiņu ar produkcijas ražošanas datiem un budžetu par aizliegtu vienošanos.

[3.26] Konkurences padome nepareizi kvalificēja horizontālu sadarbības vienošanos preces realizēšanā par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta vienošanās aizlieguma pārkāpumu.

[3.27] Konkurences padome vienpusēju tirgus dalībnieka rīcību kvalificēja kā aizliegtu vienošanos, kļūdoties arī tiesiskā sastāva noteikšanā, t.i., piemērojot nepareizu tiesību normu.

[3.28] Konkurences padome nepareizi kvalificēja un piemēroja tiesību normas horizontālās sadarbības nolīgumam starp AS „Madona” un AS „Balticovo”.

[3.29] Lēmuma 20.lpp Konkurences padome norādīja, ka AS „Balticovo”, AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” saskaņotās darbības novedušas pie faktiski visu tirdzniecības aspektu kopīgas noteikšanas, kuri saistīti ar olu pārdošanu, tieši vai netieši ieskaitot arī cenu. Šāds secinājums Lēmumā nav pamatots, jo neviens pierādījums vai secinājums neļauj konstatēt, ka pieteicējas būtu saskaņojušas savu cenu vai komerciālo politiku tirgū.

[3.30] Nav pamatots secinājums, ka lietas dalībnieku apmaiņa par apdrošināšanas noteikumiem, barības cenām, nekustamā īpašuma pārdošanu vai elektroniskā pasta adreses izveidi uzskatāma par pierādījumu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētajiem aizliegumu pārkāpumiem (Lēmuma 4.3.1.-4.3.4.punkts). Izvērtējot konstatēto darbību saturu, secināms, ka pierādījumi nevis apstiprina konkurējošu uzņēmumu darbības koordinēšanu konkrētās preces tirgū, bet pamatojas uz pieteicēju darbinieku savstarpējām attiecībām. Ievērojot arī vertikāli strukturētos darījumus starp pieteicējām, šādu personīgu kontaktu esamība ir loģiska. Vadoties no turpināta konkurences noteikumu pārkāpuma jēdziena interpretācijas, šie fakti neveido saskanīgas norādes aizliegtas konkurenci deformējošas vienošanās izpildes turpināšanai. No fakta, ka uzņēmuma darbinieks izveido elektroniskā pasta adresi vai nosūta savā rīcībā esoša darījuma akta paraugu (neietekmējot darījuma būtiskos noteikumus), nevar izdarīt secinājumus par konkurējošā uzņēmuma darbības ietekmēšanu. Tā kā Konkurences padome konstatēja trīs atsevišķus gadījumus periodā no 2006. līdz 2008.gadam, kad AS „Balticovo” un SIA „Daugavpils putni” darbinieki savstarpēji konsultējušies par jautājumiem, kas neattiecas uz primāro tirgus dalībnieku saimniecisko darbību, nav pamata uzskatīt, ka starp tirgus dalībniekiem notikusi ļoti detalizēta informācijas apmaiņa. Objektīvi vērtējot, šāda sadarbība nav nepieciešama karteļa vienošanās īstenošanai un nav arī

cēloniskā saistībā ar šādas vienošanās noslēgšanu. Kā norādīts Eiropas Komisijas paziņojuma „Pamatnostādnes par EK Līguma 81.panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem (2001/C 3/02)” (turpmāk – Pamatnostādnes), Līguma 81.panta 1.punkts neattiecas uz dažām nolīgumu kategorijām to būtības dēļ. Tas parasti ir sadarbības gadījumā, kas nenozīmē pušu konkurētspējīgās izturēšanās koordinēšanu tirgū, piemēram, sadarbība saistībā ar darbību, kas neietekmē attiecīgos konkurences parametrus.

[3.31] Konkurences padomes ieskatā AS „Balticovo” darbinieku rīcībā 2006.gadā nonākuši dati par AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” finanšu, pārdošanas un ražošanas rādītājiem. AS „Balticovo” lietas izmeklēšanas laikā apstiprināja, ka sakarā ar būtisku parādsaistību apjomu AS „Balticovo” iespēju robežās izvērtēja AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” nākotnes maksātspēju, lai izlemtu jautājumu par parāda restrukturizāciju vai AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” maksātnespējas procesa uzsākšanu. Maksātspējas izvērtēšana neprasa konkurenta rīcību konkurences noteikumu ierobežošanai vai deformēšanai. Visos gadījumos AS „Balticovo” iegūtie finanšu dati aptver vēsturiskus periodus par atsevišķiem periodiem vai uzskatāmi par teorētiskiem ekonomiskajiem modeļiem un nesniedz ziņas par konkurenta plānoto nākotnes darbību, kā arī neierobežo konkurējošo uzņēmumu rīcību. Kā norādīts zinātniskajā literatūrā, statistiskas informācijas apmaiņa pati par sevi nav uzskatāma par aizliegtu.

[3.32] Lēmumā par pierādījumiem, kas apliecina apmaiņu ar informāciju par cenām, norādītas AS „Madona” izrakstītās preču pavadzīmes, kuru saraksti tika nosūtīti AS „Balticovo”. Lietā nav strīda, ka pavadzīmju saraksti nosūtīti nevis nekavējoties pēc izrakstīšanas, bet ar laika nobīdi. Ievērojot vistu olu tirgus tendences Latvijas tirgū 2006.-2008.gadā, secināms, ka tirgus dalībnieki cenas mainīja vairākas reizes mēnesī, pie tam neatkarīgi no pārējiem tirgus dalībniekiem un konkurentiem iepriekš nezināmos datumos. Arī Eiropas Kopienu tiesas praksē vēsturiskas informācijas apmaiņa (arī tad, ja tā attiecas uz cenām, cenu veidošanas noteikumiem un ražošanas apjomiem) tiek uzskatīta par pierādījumu aizliegtas karteļa vienošanās esamībai tikai kopsakarā ar citiem pierādījumiem, bet pati par sevi nepierāda aizliegtas vienošanās esamību. Vēsturisku datu iegūšana nav pierādījums aizliegtas vienošanās pastāvēšanai. Kā izriet no Eiropas Komisijas lēmuma Nr.94/815/EC, statistiskas informācijas apmaiņa var būt nepieciešama, lai nodrošinātu karteļa vienošanās izpildi, taču pati par sevi statistiskas informācijas apmaiņa neveido konkurences pārkāpumu. Ja lietā vienīgais pierādījums ir statistikas aprīte, jāuzskata, ka darbībā nav Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā ietvertu aizliegto vienošanos sastāva. Konkrētajā lietā Konkurences padome izolētu faktu bez pamatojošiem pierādījumiem uzskata par pietiekamu pierādījumu. Lietā nav paralēlu pierādījumu par citu sadarbību 2006.gadā, un dati apkopotī par relatīvi īsiem periodiem. Tādēļ secināms, ka Konkurences padome piemēroja tiesību normu gadījumam, uz kuru neattiecas tiesību normas sastāvs.

[3.33] Informācijas apmaiņa starp tirgus dalībniekiem uzskatāma par aizliegtu vienošanos, ja tā mazina vai izslēdz risku par tirgus dalībnieka

nākotnes rīcību. Informācijas apmaiņas atbilstību konkurences tiesībām nevar novērtēt abstrakti. Tā ir atkarīga no saimnieciskajiem nosacījumiem attiecīgajos tirgos un attiecīgās sistēmas īpatnībām. Vistu olu tirgū vēsturiskās informācijas aprītei nav ekonomiskās vērtības, tā nevar radīt konkurentiem pārliecību par konkurenta rīcību nākotnē vai būtiski samazināt riskus. Vistu olu tirgū raksturīga liela realizācijas cenu svārstība (jo īpaši mazumtirdzniecības veikalu ķēžu akciju laikā), īsi produkcijas realizācijas termiņi, straujas pašizmaksas svārstības, bāzes cenu caurspīdīgums (valsts iestāžu publiskotas olu tirdzniecības cenas). Vēsturiskas cenu un ražošanas apjomu informācijas vērtību samazina fakts, ka AS „Balticovo” piegādā AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” dējējvistu cāļus un tādēļ arī bez informācijas apmaiņas var izdarīt secinājumus par maksimāli iespējamo ražošanas apjomu. Ņemot vērā, ka dējējvistu produktivitāti jeb uzņēmuma ražošanas jaudu nosaka ārēji rādītāji (dējējvistu ganāmpulka vecums, veselība, veterinārie riski), konkurenta darbības vēsturiskie rādītāji nesniedz iespēju ietekmēt ražošanu vai pārdošanu dējējvistu turēšanas cikla ietvaros. Ražošanas apjoms cikliski pieaug un krītas. Tāpat ņemams vērā, ka pierādīta īslaicīga informācijas apmaiņa un ne visa nosūtītā informācija uzskatāma par konfidenciālu (finanšu pārskati, budžetu izpildes rezultāti) vai tādu, kas var ietekmēt konkurenci (kontu apgrozījumi). Turklāt informācijas apmaiņa aptver datus par pārāk īsu laika posmu, lai varētu pierādāmi konstatēt ietekmi uz konkurenci vai tās veidošanas nosacījumiem. Patstāvīgs „informācijas apmaiņas un kontroles forums”, kas nodrošinātu informācijas apriti ilgstošā laika posmā (vienošanās par ražošanas/realizācijas apjomu kontroli), nav konstatēts, bet Konkurences padomes apsvērumus par informācijas aprites ilgumu neapstiprina lietā esošie pierādījumi. Darbības īstenotas 2006.gada aprīlī un novembrī (divi izolēti gadījumi) attiecībā uz SIA „Daugavpils putni” un 2006.gada martā attiecībā uz AS „Madona”. Tāpat jāņem vērā, ka citi pierādījumi attiecas uz citu laika periodu, t.i., neveido kopsakarību, kuru aptver vienots nodoms.

[3.34] Konkurences padome secināja, ka AS „Balticovo” rīcībā bija SIA „Daugavpils putni” 2007.gada budžets. Šis dokuments sastāv no tabulas par 2006.gada finanšu datiem un budžeta sastādīšanas modeli un tādēļ nav attiecināms uz konkurenta nākotnes plānu identificēšanu.

[3.35] Analizējot Konkurences padomes konstatētās informācijas apmaiņas dinamiku un saturu, konstatējams, ka informācijas aprīte neveido vienotu kopumu, kā arī balstās uz pieņēmumiem:

1) 21 gadījumā informācijas aprīte saistās ar eksporta darījumu koordinēšanu vai darbībām, kas nav saistītas ar uzņēmumu pamatdarbību vai konkrētās preces tirgu, pie tam informācijas aprīte notika 2007.-2008.gadā (Lēmuma 4.2.1.-4.2.5.punkts, 4.1.-9.punkts, 4.3.1 -4.3.4.punkts);

2) vienā gadījumā konstatēta ražošanas datu nosūtīšana (2007.gads), divos gadījumos ražošanas datu informācija atrasta dokumentos, kas adresēti AS „Balticovo” darbiniekiem, taču informācijas aprīte nav notikusi (Lēmuma 4.1.5.- 4.1.6.punkts);

3) divos gadījumos konstatēta vēsturiskas AS „Madona” finanšu informācijas nosūtīšana AS „Balticovo” darbiniekiem (2006.gads) (Lēmuma 4.1.1.punkts), pie tam finanšu informācija nesniedza priekšstatu par konkurenta nākotnes rīcību (pavadzīmju saraksti par iepriekšējos periodos pārdotajām precēm, kas neatšifrē cenas piemērošanas periodu, piegādes noteikumus, piemērotās bonusa atlaides, vienas vienības cenu), kas izvērtēta kopsakarā ar cenu izmaiņu dinamiku 2006.-2008.gadā, izslēdz pieņēmumu, ka šādā veidā var koordinēt cenas fasētu vistu olu tirgū;

4) vismaz septiņos gadījumos Konkurences padomes secinājumi balstīti uz pieņēmumiem – Lēmuma 4.2.1.-4.2.5., 4.3.1.-4.3.4., 4.1.9., 4.1.10., 4.1.11.punktā uzskaitītie pierādījumi tiešā vai netiešā veidā nepierāda tādas karteļa vienošanās noslēgšanu, kuras mērķis ir cenu saskaņošana, informācijas apmaiņa par cenām un realizācijas noteikumiem un ražošanas apjomu kontrole.

[3.36] Vadoties no nepārbaudāmiem pieņēmumiem, Konkurences padome secinājusi, ka AS „Balticovo” rīcībā bija dati par AS „Madona” pašizmaksas struktūru, izrakstītajām pavadzīmēm un debitoriem, SIA „Daugavpils putni” kontu apgrozījumi, izrakstīto pavadzīmju saraksts. Tas ir hipotētisks pieņēmums. Nav identificējams ne uzņēmums, ne dokumenta autors, ne persona, kas izveidojusi elektroniskos dokumentus, jo dators tika izņemts no SIA „Daugavpils putni”. Konkurences padomes pieņēmums balstīts uz faktu, ka elektronisko dokumentu failu „pasēs” kā autors norādīts „Balticovo”. Šāds fakts viennozīmīgi nenorāda uz dokumenta saistību ar uzņēmumu, jo „pasē” norādītais dokumenta autora nosaukums ir datora lietotāja brīvi izraudzīts apzīmējums, kurš saglabājas arī nododot datoru citam lietotājam. Tādēļ Lēmuma 4.1.7.-4.1.8.punktā norādītā informācija nav pieļaujama kā pierādījums lietā, jo nav pierādāma cēloniska sakarība ar AS „Balticovo” darbību. Veicot kibertehnisko ekspertīzi, nav noskaidroti konkrētai lietai būtiski apstākļi, kas var norādīt uz dokumenta autorību.

[3.37] Epizodiska informācijas apmaiņa 2006.gadā, AS „Balticovo” iegūstot vēsturisku informāciju par konkurentu finanšu datiem un ražošanas rādītājiem 2007.gadā, nav uzskatāma par aizliegtas vienošanās pierādījumu. Daļa pierādījumu izslēdzami, jo to attiecināmības un pieļaujamības trūkumi neļauj tos izmantot kā pierādījumus. Informācijas apmaiņa bija nepieciešama nolūkā izvērtēt AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” nākotnes maksātspēju sakarā ar debitoru parādsaistību pieaugumu 2006.gadā.

[3.38] Lēmuma 5.1.punktā norādītā argumentācija, ka AS „Balticovo” bija iespēja piemērot citus tiesiskās aizsardzības mehānismus parāda atmaksas nodrošināšanai, vērtējama kā nepamatota. Uzsākot maksātnespējas procesu pret AS „Madona” vai SIA „Daugavpils putni”, notiktu ne tikai informācijas apmaiņa, bet tieša konkurenta rīcības kontrole, kas nebūtu savienojama ar konkurenci. Maksātnespējas likuma 79.pantā noteiktās kreditoru sapulces pilnvaras pārsniedz informācijas iegūšanas tiesības un piešķir kreditoru sapulcei tiesības izlemt par būtiskiem maksātnespējīgās sabiedrības darbības jautājumiem. Ievērojot AS „Balticovo” kreditora prasījumu apmēru pret AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni”, maksātnespējas procesa uzsākšana

novestu situācijā, ka AS „Balticovo” iegūtu kontroli pār konkurējošu uzņēmumu.

[3.39] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punkta tiesiskajos sastāvos nav *expressis verbis* ietverts aizliegums apmainīties ar informāciju par konkurenta ražošanas apjomiem. Konkurences padome nav norādījusi apsvērumus, kas pamato informācijas par ražošanas apjomiem negatīvu ietekmi uz konkurences nosacījumiem tirgū. Pamatojuma trūkums ir pietiekams pamats, lai konstatētu Konkurences padomes kļūdu tiesību normu piemērošanā. Arī Eiropas Kopienų Tiesas praksē informācijas apmaiņa par saražotās produkcijas apjomiem tiek uzskatīta par pierādījumu aizliegtas kartēļa vienošanās esamībai tikai kopsakarā ar citiem pierādījumiem, bet pati par sevi nepierāda aizliegtas vienošanās esamību.

[3.40] 2008.gada 29.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanu” (turpmāk – noteikumi Nr.800) 29.punkts paredz, ka tirgus dalībnieku ziņojumā par apvienošanu jāsniedz ziņas par tirgus struktūru, tajā skaitā arī informācija par tirgus dalībnieka tirgus daļām trīs gadu garumā, kas ļauj prezumēt, ka pārdošanas apjomu noskaidrošana un konkurenta tirgus daļas noskaidrošana pati par sevi nevar būt prettiesiska darbība, jo tās veikšanu pieļauj normatīvais akts. Tādējādi ir apšaubāms Konkurences padomes pieņēmums, ka informācijas apmaiņa par ražošanas apjomiem uzskatāma par vienošanu, ko aizliedz Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa.

[3.41] Izvērtējot tirgus struktūru, secināms, ka ražošanas apjomi (t.sk. prognozes kalendārā gada ietvaros) nav uzskatāma par komerciāli jūtīgu informāciju Latvijas olu tirgū. Lietas izpētes gaitā paskaidrots, ka AS „Balticovo” darbojas kā Vācijas kapitālsabiedrības Lohman Tierzucht GmbH selekcionēto dējējvistu šķirņu izplatītājs. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu selekcionāra tiesību ievērošanu un nodrošinātu šķirnes komerciālo reputāciju, nepieciešams īstenot pārdoto dējējvistu cāļu aprites (nepieļaut krustošanu un pavairošanu) uzraudzību un veikt efektīvus pasākumus pārdoto cāļu un dējējvistu ganāmpulka labturības apstākļu kontrolei (tajā skaitā dējības rādītāju), nepieciešamības gadījumā sniedzot arī zootehniskas konsultācijas par dējējvistu barošanas un labturības jautājumiem. Sadarbības nodrošināšanai dējējvistu audzēšanā iesaistītie uzņēmumi apmainās ar ražošanas ciklogrammām viena kalendārā gada ietvaros. Tas nozīmē, ka AS „Balticovo” bija zināms prognozējamais dējējvistu skaits un iegūto vistu olu apjoms AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni”. Līdz ar to Konkurences padomes secinājums par apmaiņu ar komercnoslēpumu saturošu informāciju nav pamatots daļā par apmaiņu ar ražošanas informāciju (Lēmuma 5.3.punkts). Lēmumā citētais Eiropas Kopienų tiesas 2001.gada 12.jūlija spriedums lietā T-202/98 attiecas uz citiem faktiskajiem apstākļiem. Tajā tiesa devusi novērtējumu nevis komercnoslēpumu saturošas informācijas apritei, bet tirgus dalībnieku rīcībai, kas izpaudusies kā saskaņota darbība cenu paaugstināšanā. Konkurences padome tendenciozi atlasīja tās viedokli pamatojošu tēzi. No

sprieduma kopumā secināms, ka Konkurences padomes uzsvērtais arguments nav bijis noteicošais.

[3.42] Informācijas apmaiņa, kas saistīta ar eksporta darījumiem 2006.-2007.gadā, izslēdzama no pierādījumiem. Vistu olu eksportēšanas darījumu koordinēšana pati par sevi nav vērsta uz konkurences ierobežošanu vai deformēšanu Latvijā. Visos gadījumos tika eksportētas industriālās olas, kuru konkrētais tirgus ir Latvijas, Lietuvas, Polijas, Igaunijas, Ungārijas, Čehijas teritorijās. Pieteicēju kopējā tirgus daļa šajā tirgū ir mazāka par 1 procentu un tādējādi saskaņota rīcība eksporta darījumos neveido Konkurences likuma pārkāpumu. No Lēmumā citētā Eiropas Komisijas lēmuma „UK Traktoru lietā” izriet, ka tirgos, kur darbojas pilnīga konkurence, caurspīdīgums un informācijas apmaiņa veicina konkurenci. AS „Balticovo” visos gadījumos darbojās tikai kā komercaģents – pārsūtīja klientu nosūtīto informāciju, sniedza konsultācijas par dokumentu noformēšanu, taču nenoteica darījuma cenu vai tā noteikumus. Nav konstatētas konkurences noteikumiem neatbilstošas vienošanās par cenām, tirgus sadalīšanu, ražošanas ierobežojumiem, kas attiecas uz Latvijas teritoriju.

[3.43] Novērtējot sadarbības ekonomisko un tiesisko kontekstu, secināms, ka pieteicējas īstenoja horizontālu sadarbību, kas nav tieši vai netieši attiecināma uz Latvijas tirgu. Sadarbība eksporta tirgos ir izolēts fakts, kas nevar apstiprināt aizliegtas vienošanās pastāvēšanu. Tehniskais atbalsts eksporta darījumos, kur visu iesaistīto uzņēmumu kopējā tirgus daļa ir neliela, bet ir daudz konkurentu un pircēju, pats par sevi nav uzskatāms par aizliegtu vienošanos un neaplicina tās pastāvēšanu. Ievērojot nolīguma būtību, tas ir, fakts, ka nolīgums neattiecas uz Latvijas teritoriju, nav nozīmes, kādas informācijas aprīte ir notikusi. Saskaņā ar Eiropas Komisijas vadlīnijām sadarbība eksporta tirgos nevarēja būtiski ietekmēt konkurences apstākļus konkrētajā tirgū - industriālo olu tirgū nolīgumā iesaistīto dalībnieku nelielās tirgus daļas dēļ, kas definētajā ģeogrāfiskajā tirgū nesasniedz 1 procenta sliekšni (Pamatnostādņu 156.1.punkts). Konkurences padome bez ievēribas atstāja faktu, ka industriālo vistu olu tirgū aktuālo iepirkumu cenas tiek publiskotas un tās nosaka pircējs, kas nozīmē, ka nepastāv vienošanās par kopīgu cenu eksporta produktiem.

[3.44] Konkurences padomes secinājums par Ministru kabineta 2006.gada 25.aprīļa noteikumu Nr.317 „Noteikumi par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma” (turpmāk – noteikumi Nr.317) nepiemērojamību ir nepamatots un norāda uz tiesību normas piemērošanas kļūdu. Konkurences likuma 11.panta noteikumi un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi attiecināmi uz vienošanām, kuras ietekmē konkurences apstākļus Latvijā. Konkrētais industriālo vistu olu tirgus neietekmē fasēto vistu olu tirgu Latvijā, pie tam pieteicēju kopējā tirgus daļa industriālo olu tirgū nepārsniedza 1 procentu.

[3.45] Konkurences padomes secinājums par vistu olu eksporta ietekmi uz Latvijas vistu olu tirgu nav pamatots un pierādīts. Konkurences padome nav

ņēmusi vērā, ka Latvijas tirgū tiek realizētas fasētas A kategorijas olas, kuru piedāvājumu Latvijas tirgū maz ietekmē B kategorijas vai nešķirotu un nefasētu olu apjoma eksportēšana, jo eksportam pārsvarā tiek novirzītas vistu olas, kas piemērotas pārstrādei, bet kvalitātes īpašību dēļ nav piemērotas izmantošanai pārtikā svaigā veidā. Kā izriet no pieteicēju secinājumiem par industriālo olu tirgu, vistu olas tiek iepirktas pārstrādes procesam atzītos olu pārstrādes uzņēmumos un līdz ar to pieļaujamas mikroplaisas, neliels svars, ieslēgumi, produkcija, kuru nevar laist apgrozībā veterināru apsvērumu dēļ. Konkurences padome nav ņēmusi vērā publiski pieejamu vistu olu importa statistiku, no kuras izriet, ka AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” kopējais eksportēto olu apjoms ir būtiski mazāks kā importēto olu apjoms. 2006.gadā AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” kopā eksportēja 14,88 milj. olu (imports - 51,90 milj. olu); 2007.gadā AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” kopā eksportēja 23,24 milj. olu (imports – 45,39 milj. olu) (Latvijas lauksaimniecība un lauki 2008, Zemkopības ministrijas izdevums, 68.lpp.). Tātad olu eksports, ko īstenoja AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni”, nevarēja radīt vistu olu trūkumu Latvijas tirgū. Lēmuma pamatotību liek apšaubīt arī kopējā Latvijas olu ražotāju un importētāju ražošanas kapacitāte, kas būtiski pārsniedz fasētu A kategorijas olu patēriņu Latvijā (2006.gadā par 138 milj. olu pārsniedza Latvijā pārdoto olu skaitu, bet 2007.gadā - par 274 milj.) un produkcijas ražošanas pieaugums (salīdzinot ar iepriekšējo gadu) - 2006.gadā par 1,2 procentiem, bet 2007.gadā par 14 procentiem. Tādējādi ražošanas apjomu pieauguma un patēriņa statistika izslēdz pieņēmumu, ka, veicinot AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” ražoto olu eksportu, varētu tikt ietekmēti konkurences apstākļi Latvijas tirgū.

[3.46] 2006.gada 1.marta līgumu nevar izmantot kā pierādījumu aizliegtas karteļa vienošanās konstatēšanai. Jāņem vērā likuma atrunas princips un tas, ka publiskajās tiesībās likumam nav atpakaļejoša spēka. Tā kā horizontālu sadarbību reglamentējošie Ministru kabineta noteikumi izdoti pēc darījuma noslēgšanas (2006.gada 1.marta) un horizontālā sadarbības vienošanās nav minēta Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punktā, pieteicējam līdz attiecīgu Ministru kabineta noteikumu izdošanai nebija pamata uzskatīt šāda līguma noslēgšanu par prettiesisku. Konkurences padome noteikumus Nr.317 piemēroja ar atpakaļejošu spēku.

[3.47] Ievērojot noteikumus Nr.317, AS „Balticovo” pārdeva preces par parasto komerc cenu AS „Madona”, kura tās realizēja tālāk SIA „Aibe” mazumtirdzniecības veikalu ķēdes dalībniekiem. Tā kā Konkurences likuma 11.pants neattiecas uz vertikālu strukturētu pirkuma līgumu starp konkurentiem, īstenotā pārdošana nav uzskatāma par horizontālu sadarbību. Horizontālas sadarbības nolīgums pēc būtības vienmēr ietver izmaksu sadalīšanu starp konkurentiem. Turpretī vertikāls pirkuma līgums šādu pazīmi nesatur, jo preces pircējs uzņemas komerciālo pārdošanas un peļņas risku. Tas, ka par noteiktu iepirkuma apjomu tika piemērota atlaide, nemaina darījuma vertikālo raksturu.

[3.48] Lēmuma 4.1.10.punktā norādīts, ka aizliegtas vienošanās pastāvēšanu apstiprina arī olu iepakojumu kastītes, uz kurām norādīti vienlaikus trīs iespējamie ražotāji - pieteicējas. Neskatoties uz lietā iegūtajiem pierādījumiem un ieinteresēto personu skaidrojumiem, tostarp, apstākli, ka tirgus dalībnieki nav zinājuši par šādu iepakojumu, Konkurences padome secināja, ka pieteicējas sadarbojās kopīga iepakojuma izveidē. Kā pierādījumu sadarbībai Konkurences padome izmantoja subjektīvu apsvērumu, ka AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” vajadzēja reaģēt uz šādu iepakojuma izmantošanu un nereagēšana ir pierādījums sadarbībai iepakojuma izveidē. Šāds pieņēmums vērtējams kritiski. Lietā nav pierādījumu, ka AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” zināja par šāda iepakojuma esamību un izmantošanu vai pašas to izmantoja. AS „Balticovo” paskaidroja, ka šādu iepakojuma paraugu izgatavoja patstāvīgi un patstāvīgi to izmantoja saimnieciskajā darbībā (2009.gada 16.novembra vēstule Nr.1-7/372). Iepakojuma izgatavošanā acīmredzami iztrūkst vienošanās elementa. Vienošanās konstatēšanai nepieciešama vismaz divu tirgus dalībnieku kopīga gribas izpausme, kas neīstenojas gadījumā, kad viens tirgus dalībnieks rīkojas bez saziņas ar pārējiem tirgus dalībniekiem. Tirgus dalībnieka bezdarbība apstākļos, kad tas nav zinājis par cita konkurenta rīcību, nevar tikt uzskatīta par vienošanos. Vienošanās esamība izriet no tirgus dalībnieku nolīguma, kuru pavada mērķtiecīgas un saskaņotas darbības šāda nolīguma ieviešanai (*Eiropas Kopienu tiesas 1999.gada 8.jūlija spriedums lietā Nr.C- 49/92, 118.punkts*).

Konkurences padomes pieņēmums par AS „Madona” preču zīmes nelikumīgu izmantošanu nav pamatots. AS „Madona” nepieder izņēmuma tiesības uz apzīmējumu „Madonas olas”. AS „Madona” nav izmantojusi savas tiesības reģistrēt preču zīmi vai dizainparaugu uz šādu apzīmējumu. Iepakojums „Madonas olas” būtiski atšķiras no AS „Madona” saimnieciskajā darbībā izmantotā iepakojuma vizuālā noformējuma.

[3.49] Atsaucoties uz 2008.gada 10.jūlija sarunu protokolu ar AS „Madona” darbiniekiem, Konkurences padome secināja, ka AS „Balticovo” un AS „Madona” noslēgušas horizontālās sadarbības nolīgumu par kopēju preču realizāciju (Lēmuma 4.1.11.punkts).

Konkurence padome kļūdaini piemēroja tiesību normas, konstatējot aizliegtu horizontālās sadarbības vienošanos starp AS „Balticovo” un AS „Madona”. No Lēmuma neizriet, ka šāda sadarbības vienošanās radīja vai varēja radīt cenu saskaņošanu, apmaiņu ar informāciju, kas attiecas uz cenām, vai ierobežot tirgu. Atbilstoši Lēmuma argumentācijai horizontālā sadarbības vienošanās starp AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” ir izolēts, atsevišķs pārkāpums, kas nav saistāms ar citām darbībām.

[3.50] Kā izriet no Pamatnostādņu 146.punkta, nolīgumi par kopīgu preču pārdošanas atsevišķu funkciju (šajā gadījumā pārvadājumu) veikšanu nav uzskatāmi par nepārprotami aizliegtu vienošanos, it sevišķi tad, ja tie veido nebūtisku daļu produkcijas galīgajās izmaksās. Objektīvi novērtējot konstatētās darbības, nav pamata bez vienošanās mērķu un seku izvērtējuma konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta pazīmes šādā

sadarbībā. Konkurences padomei bija jāpamato ne tikai vienošanās mērķis, bet arī sekas. Būtisks apstāklis aizliegtas vienošanās konstatēšanai ir pierādījumi par slepenas tirdzniecības informācijas apmaiņu vai ietekmi uz tirgus galīgo izmaksu būtisku daļu konkrētās vienošanās ietvaros, kas nav konstatēta. Neatkarīgi no tā, vai pieteicējas bija vienojušās par horizontālu sadarbību atsevišķas preču pārdošanas funkcijas izpildei, tas nedod pamatu secinājumiem par kartēļa vienošanās esamību. Jāņem vērā, ka SIA „Aibe” apgrozījums Latvijas olu tirgū ir nebūtisks, tas nerada kopēju cenu politiku un neveido būtisku galīgo izmaksu daļu.

[3.51] Konkurences padomes apsvērumi par konkrētā tirgus noteikšanu ir nepamatoti. Atsaucoties uz subjektīvu vērtējumu par patērētāju izvēli, Konkurences padome secināja, ka ārvalstīs ražoto olu ražotāji nav konkurenti Latvijas olu tirgū, kas ir pretrunā ar Konkurences likuma 1.panta 9.punktam (Lēmuma 6.1.punkts). Atsaucoties uz vispārīgu statistikas informāciju, kas sniedz priekšstatu par vidējo cenu līmeni (neietverot nodokļu sadārdzinājumu un atlaižu komercpraksi, kā arī cenu sadalījumu pa preču kategorijām (fasētas pārtikas olas, pārstrādei paredzētās)) Konkurences padome konstatēja, ka cenas Zviedrijā un Somijā atšķiras no cenām Latvijā. Šādam konstatējumam nav nozīmes, jo arī pieteicējas nav definējušas ģeogrāfisko tirgu, kas ietvertu Somiju un Zviedriju. Līdz ar to Lēmuma 6.1.punktā norādītie apsvērumi nav pareizi.

Pamats tirgus nošķiršanai no kopējā vistu olu tirgu ir pieprasījuma-piedāvājuma struktūras īpatnības un olu apriti regulējošo noteikumu prasības. Saskaņā ar Padomes 2008.gada 23.jūnija regulu Nr.589/2008, vistu olas iedalāmas „A” kategorijas olas, kas paredzētas lietošanai cilvēku uzturā; „B” kategorijas olas, kas paredzētas pārstrādei atzītos olu pārstrādes uzņēmumos; nešķirotas (nezīmogotas) olas, kuras drīkst piegādāt tikai šķirošanas un pakošanas centriem, vai arī pārstrādei atzītos olu pārstrādes uzņēmumos vienas ES dalībvalsts ietvaros; inkubētas olas, kas nav paredzētas lietošanai pārtikā.

Tādējādi, vadoties pēc pieprasījuma-piedāvājuma struktūras un preču īpašībām, nošķirami šādi konkrēto preču tirgi:

a) fasētas, zīmogotas un šķirotas „A” kategorijas olas, kas izmantojamas pārtikā un kuru pircēji ir vairumtirdzniecības uzņēmumi vai mazumtirdzniecības veikali;

b) industriālās olas (šķirotas un zīmogotas „B” kategorijas olas, kā arī nešķirotas un nezīmogotas vai zīmogotas, bet nešķirotas vistu olas), kas izmantojamas pārtikas rūpniecībā vai nepārtikas rūpniecībā un kuru pircēji ir atzīti olu pārstrādes uzņēmumi, šķirošanas un iepakojšanas centri vai arī nepārtikas uzņēmumi;

c) inkubācijas olas, kas izmantojamas inkubācijai vai pārstrādei atzītos olu pārstrādes uzņēmumos un kuru pircēji ir vistu olu ražotāji, kas iegādājas šādas olas produktīvā ganāmpulka atjaunošanai.

Katrai preču grupai ir atsevišķs pircējs un preces uzskatāmās par relatīvi neaizvietojamām – „A” kategorijas olas nevar aizstāt atzītiem olu pārstrādes uzņēmumiem un iepakojšanas centriem pārdodamās olas vai inkubācijas olas un

otrādi, jo tādējādi tiktu pārkāpti tirdzniecības noteikumi. „A” kategorijas vistu olas tiek piedāvātas pārdošanai gan fasētas, gan nefasētas, taču nav pierādāms, ka fasētas un nefasētas olas veidotu atsevišķus konkrētās preces tirgus.

Ģeogrāfiskais tirgus nosakāms, ņemot vērā brīvu preču kustību Eiropas Savienībā, kopējā tirgus organizāciju un harmonizētos standartus; kopējos veterināros un ražošanas noteikumus, tirdzniecības praksi un eksporta - importa statistiku, cenu līmeni un ražošanas kapacitāti un publiski pieejamo cenu statistiku.

[3.51.1] Konkrētais fasētu „A” kategorijas fasētu vistu olu ģeogrāfiskais tirgus saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punkta noteikumiem ietver Latviju, Lietuvu, Poliju un Igauniju. Fasētu „A” kategorijas olu importu nodrošina putnkopības produkcijas ražotāji un vairumtirgotāji no Eiropas Savienības dalībvalstīm, kur paralēli harmonizētajiem standartiem un vienotajiem ražošanas un veterinārajiem noteikumiem ir līdzvērtīgs cenu līmenis un pozitīva olu ražošanas bilance (ražošanas apjoms pārsniedz patēriņu dalībvalstī). Par nozīmīgākajiem olu eksportētājiem uz Latviju uzskatāmi Polijas un Lietuvas ražotāji un vairumtirgotāji. Minētajās valstīs ir pietiekama ražošanas kapacitāte un cenu līmenis būtiski neatšķiras no Latvijas cenu līmeņa.

Transporta izmaksas olu tirdzniecībā veido nebūtisku izmaksu daļu, jo olu relatīvais svars ir neliels un to pārvadāšanai nav nepieciešami īpaši aprīkoti transportlīdzekļi, kas ļauj brīvi izraudzīties pārvadātāju. Vistu olu tirdzniecība nav saistāma ar īpašas infrastruktūras nepieciešamību, un to var īstenot jebkurš komersants, kurš paziņojis Pārtikas un veterinārajam dienestam par attiecīgo darbību saskaņā ar Pārtikas aprites likumu. Šāda formāla reģistrācija nav nepieciešama, ja olas tiek piegādātas no citas dalībvalsts un uzreiz tiek nodotas tirdzniecības uzņēmumam.

Būtisks apstāklis ģeogrāfiskā tirgus robežu definēšanā ir tas, ka „A” kategorijas fasētu vistu olu vairumtirdzniecības cena ar atlaidēm Latvijā ir zemāka kā tradicionālajās importētājvalstīs - Polijā un Lietuvā, kas ļauj secināt, ka gadījumā, ja Latvijas olu ražotāji paaugstinātu cenu, kas pārsniegtu „A” kategorijas vistu olu vairumtirdzniecības cenu attiecīgajā valstī, sagaidāma importa palielināšanās. Turklāt jāņem vērā, ka zemāku cenu līmeni izsauc mazumtirgotāju ar būtisku tirgus varu noteiktās netaisnīgās un konkurenci kropļojošās atlaides, nevis produktu bāzes cenu līmenis. Vistu olu cenas bez atlaidēm ir pietiekami līdzīgas, lai varētu definēt ģeogrāfiskā tirgus pastāvēšanu.

[3.51.2] Atbilstoši Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 2., 3., 25.-29.pantam Eiropas Savienības dalībvalstis nedrīkst patvaļīgi ierobežot preču kustību dalībvalstu starpā. Faktori, kas īpaši sekmē starpvalstu tirdzniecību Eiropas Savienībā, ir kopēja tirgus organizācija, harmonizēti olu, olu produktu aprites noteikumi, kā arī harmonizēti veterinārie un ražošanas noteikumi, kas faktiski izslēdz kvantitatīvu vai tiem pielīdzināmu ierobežojumu piemērošanu dalībvalstu tirdzniecībā.

AS „Balticovo” un citi Latvijas vistu olu ražošanas uzņēmumi intensīvi eksportē industriālās vistu olas uz Dāniju, Zviedriju, Čehiju, Ungāriju, Itāliju, Rumāniju, Vāciju, Poliju un Igauniju. Potenciālie tirgi ar līdzīgiem konkurences noteikumiem ir Lietuva, Igaunija, Čehija, Ungārija un Polija. Pārrobežu tirdzniecības aspekts ir ļoti būtisks tirdzniecībā ar industriālajām vistu olām. Ņemot vērā, ka tām ir specifisks gala pircējs (atzīts olu pārstrādes uzņēmums), industriālās olas parasti tiek pārdotas lielās partijās un tiek pārvadātas lielos attālumos. Transporta izmaksas olu tirdzniecībā veido nebūtisku izmaksu daļu, jo olu relatīvais svars ir neliels un to pārvadāšanai nav nepieciešami īpaši aprīkoti transportlīdzekļi, kas ļauj brīvi izraudzīties pārvadātāju. Turklāt nav konstatējami īpaši ar pieprasījuma struktūru saistīti apstākļi, kas varētu ierobežot ģeogrāfisko tirgu.

Līdz ar to kā industriālo olu ģeogrāfiskais tirgus būtu nosakāma Latvija, Lietuva, Polija, Ungārija, Čehija un Igaunija. Savukārt Dānija, Zviedrija un Somija veido atsevišķu tirgu sakarā ar tirgus pieprasījuma struktūru un cenu līmeni.

[3.51.3] Inkubācijas olas ir specifisks produkts, kuras iegādājas tikai putnkopības produkcijas ražošanas uzņēmumi, kuri nodarbojas ar olu inkubāciju. Inkubācijas olas var iegūt tikai uzņēmumos, kuriem ir specializēti t.s. masu ganāmpulki, kuros tiek ražotas apaugļotas olas. Latvijā šāds ganāmpulks ir AS „Balticovo”, un visas tajā iegūtās olas tiek vai nu inkubētas AS „Balticovo” inkubatoros vai eksportētas. Inkubācijas olas ražo arī AS „Putnu fabrika Ķekava”. Savukārt māšu ganāmpulka atjaunošanai nepieciešamās inkubācijas olas tiek iepirktas Eiropas Savienības dalībvalstīs.

Līdz ar to par inkubācijas olu ģeogrāfisko tirgu jāuzskata Eiropas Savienības teritorija. Lai arī teorētiski inkubācijas olas var pārdot pārstrādei pārtikas rūpniecības uzņēmumos, tas netiek darīts, jo inkubācijas olu cena ir būtiski augstāka kā pārstrādes olām un inkubācijas olu ražošana tiek veikta pēc iepriekšēja pasūtījuma.

[3.51.4] Pamatojoties uz definētajiem ģeogrāfiskajiem un konkrētās preces tirgiem, nosakāmi šādi konkrētie tirgi:

- 1) „A” kategorijas fasētu vistu olu tirgus Latvijas, Lietuvas, Polijas un Igaunijas teritorijās;
- 2) industriālo olu tirgus Latvijas, Lietuvas, Polijas, Igaunijas, Ungārijas, Čehijas teritorijās;
- 3) inkubācijas olu tirgus Eiropas Savienībā.

[3.52] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas un 2.punktā noteikto aizliegumu pārkāpums pieteicēju darbībās izvērtējams atbilstoši tirgus struktūrai, kas pastāv šajos tirgos.

Konkurences padomes pieņēmums par oligopolisku tirgus struktūru ar augstām iekļūšanas barjerām izriet no neprecīzi noteiktiem konkrētās preces un jo īpaši ģeogrāfiskajiem tirgiem. Nepamatoti izslēdzot no konkurentu loka Lietuvas un Polijas olu ražotājus, kā arī lielveikalu ķēžu privātās preču zīmes (tirdzniecības nosaukumus), tiek nepamatoti sašaurināts ģeogrāfiskais tirgus, kas ir pretrunā ar reālo situāciju.

Pieteicējas nesaskata būtiskus šķēršļus ieiešanai konkrētajā tirgū. Vistu olu tirgus gadījumā ir būtiski nodalīt šķēršļus, kas saistīti ar ražošanas uzsākšanu Latvijas teritorijā, un šķēršļus, kas saistīti ar produkcijas ievešanu no Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Ievērojot mazumtirdzniecības veikalu ķēžu nostiprināšanos, nav pamata uzskatīt, ka vistu olu tirgus Latvijā ir oligopolisks. Būtisku pārdošanas apjomu daļu (50 procentus) veido realizācija mazumtirdzniecības uzņēmumiem, kuriem piemīt būtiska tirgus vara. Turklāt vistu olu iepirkuma tirgū pircēju vara ir tik koncentrēta, ka Latvijas vistu olu ražošanas uzņēmumu kapacitāte (izņemot AS „Balticovo”) ir nepietiekama iepirkuma apjoma nodrošināšanai.

Ražošanas noteikumi un olu tirdzniecības standarti Eiropas Savienībā ir harmonizēti. Atbilstoši tās kopējai lauksaimniecības politikai olu ražošanā nepastāv kvotu sistēma un jebkurš uzņēmums var uzsākt vistu olu ražošanu neatkarīgi no tirgus piesātinājuma.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām dējējvistu ganāmpulka turēšanai, vistu olu ražošanai un šķīrošanai jāsaņem Pārtikas un veterinārā dienesta atzīšana. Latvijā dējējvistu labturības standarti ievesti no 2003.gada 1.maija, vienlaikus nosakot pārejas periodu līdz 2011.gada 31.decembrim standartu ieviešanai. Jaunpienācējs tirgū visdrīzāk gūs tehnoloģisku priekšrocību, uzreiz ieviešot tehnoloģiskās iekārtas, kas atbilst tehniskajiem noteikumiem, kas būs piemērojami no 2012.gada un iegūs izmaksu ietaupījumu. Visām pašreizējām Latvijas dējējvistu novietnēm arī ir vai līdz 2012.gadam obligāti būs jānomaina tehnoloģiskās iekārtas un jāveic novietņu rekonstrukcija.

Gatavās produkcijas ievešana no citām dalībvalstīm ir visticamākais iekļūšanas veids, kura iespējamība pierādīta arī praksē. Fasētu „A” kategorijas vistu olu vai cita veida vistu olu ievešanai no citām dalībvalstīm nepastāv administratīvi vai ekonomiski šķēršļi. Atsevišķu dalībvalstu uzņēmumi ir izdevīgākās pozīcijās, jo tiem noteikts ilgāks pārejas periods labturības standartu ieviešanai, turklāt bez produkcijas eksporta ierobežojumiem.

Mazumtirdzniecības veikalu ķēdes patstāvīgi veic vistu olu importu un tādēļ ienākšana tirgū nav saistīta ar neatgūstamajām izmaksām vai citiem ekonomiskiem šķēršļiem. Fasētu vistu olu importētāji var izmantot jau esošo mazumtirdzniecības veikalu ķēžu infrastruktūru un resursus.

Ievērojot olu patēriņa bilanci atsevišķās valstīs un cenu līmeņa relatīvo vienveidību, secināms, ka nav būtisku ekonomisku šķēršļu iekļūšanai tirgū, bet pieteicējam nav nozīmīgu infrastruktūras vai citu priekšrocību, kas varētu kavēt alternatīvu piegādātāju ienākšanu Latvijas vistu olu tirgū.

Norādot, ka sīkākai konkrētās preces tirgus segmentēšanai konkrētajā lietā nav nozīmes, Konkurences padome nav novērtējusi tirgus noteikšanas un segmentēšanas nozīmi lietās par aizliegtām vienošanām.

[4] Konkurences padome rakstveida paskaidrojumā par pieteikumiem tos neatzīst un norāda turpmāk minēto.

[4.1] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka Konkurences padome pārkāpa APL 9.pantu un nav norādījusi faktus, uz kuru pamata izdots Lēmums.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 26.panta sesto un septīto daļu, Konkurences padome 2009.gada 10.septembrī AS „Balticovo”, 2009.gada 17.septembrī SIA „Daugavpils putni” un 2009.gada 18.septembrī AS „Madona” nosūtīja paziņojumus par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu, informējot un norādot uz lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu. Lēmuma 4.sadaļā norādīti lietā iegūtie un apkopotie pierādījumi, Lēmuma 5.sadaļā sniegts lietas apstākļu un lietas dalībnieku darbību juridiskais novērtējums.

[4.2] Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto un septīto daļu pieteicējām tika nosūtīti paziņojumi par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteikto aizlieguma pārkāpumu, informējot un norādot uz šāda lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu, vienlaicīgi pieteicējas tika informētas par tiesībām 10 dienu laikā no attiecīgā paziņojuma saņemšanas brīža iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju. Attiecīgi AS „Balticovo” un AS „Madona” izmantoja savas tiesības un iepazīnās ar lietas materiāliem. Pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem AS „Balticovo” ar 2009.gada 30.septembra vēstuli Nr.1-7/340, AS „Madona” ar 2009.gada 29.septembra vēstuli Nr.01-09.1/33 un 2009.gada 30.septembra vēstuli Nr.01-09.1/35 iesniedza viedokli un papildu informāciju. Savukārt Konkurences padome attiecīgos tirgus dalībnieku viedokļus pievienoja lietas materiāliem un Lēmuma 6.sadaļā sniedza savu novērtējumu. Tātad nav pamatots arguments, ka pārkāpta APL 61.panta pirmā daļa.

[4.3] Konkurences padome nav pārkāpusi APL 67.panta trešo daļu, jo Lēmumā ir norādīti ne tikai iegūtie pierādījumi, bet arī to juridiskais novērtējums (Lēmuma 5.sadaļa), kā arī izdarīti secinājumi (Lēmuma 5.3.punkts). Savukārt Konkurences padomes argumenti attiecībā uz pieteicēju iesniegto viedokli par lietā konstatējamiem faktiem (pierādījumiem) ir ietverti Lēmuma 6.sadaļā.

[4.4] Pieteicēju argumenti par uzklauššanas tiesību pārkāpumiem nav pamatoti. Nav pareizi uzskatīt, ka Eiropas Savienības tiesībās reglamentētā iebildumu vēstule (*statement of objections*) ir identiska Konkurences likuma 26.panta sestajā daļā paredzētajai vēstulei, kuru sagatavo Konkurences padome, lai informētu tirgus dalībnieku, ka ir iegūta informācija, kas nepieciešama attiecīga lēmuma pieņemšanai. Latvijas normatīvajos aktos nav noteikts, ka Konkurences padomes paziņojumā par to, ka konkrētajā lietā ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai (Konkurences likuma 26.panta sestā daļa), ir jāietver identiska informācija un identisks iegūto pierādījumu uzskaitījums, kas vēlāk tiek atspoguļots Konkurences padomes lēmumā. Konkurences likuma 26.panta sestajā daļā ir ietverts formāls informēšanas pienākums par lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas iegūšanu lietā, lai tirgus dalībnieks varētu izmantot Konkurences likuma 26.panta septītajā daļā paredzētās tiesības, nevis pienākums uzskaitīt visus lietā esošos pierādījumus. Tirgus dalībniekam saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta septīto daļu ir tiesības iepazīties ar lietā iegūtajiem pierādījumiem un izmantot tiesības uz aizstāvību.

[4.5] Attiecībā uz pieteicēju iebildumiem par konkrētā tirgus noteikšanu Konkurences padome Lēmuma 1.sadaļā norādījusi, ka saskaņā ar lietā iegūtajiem pierādījumiem lietas dalībnieku sadarbība un informācijas apmaiņa ir notikusi par dažādu kategoriju olām. Tādējādi kā konkrētās preces tirgus lietā tika noteikts vistu olu realizācijas tirgus, un šīs lietas ietvaros nav nepieciešams nodalīt dažādu kategoriju olas atsevišķos konkrētajos tirgos. Ņemot vērā, ka ir izdarīts Konkurences likuma 11.pantā noteiktais pārkāpums, kas ir aizliegta vienošanās, sīkākai tirgus segmentēšanai lietā nav nozīmes. Lietās, kurās tiek konstatēts aizliegta vienošanās pārkāpums, konkrētā tirgus noteikšanai nav izšķirošas nozīmes, tas šajā gadījumā vairāk ir nepieciešams naudas soda aprēķināšanai, kas notiek saskaņā ar 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – noteikumi Nr.796).

[4.6] Pieteicēju lūgums par kibertehniskās ekspertīzes papildus noteikšanu SIA „Daugavpils putni” izņemtajam datoram nesatur tādas informācijas iegūšanas pieprasījumu, kas varētu mainīt lietā jau iegūto pierādījumu ticamību un nozīmi. Turklāt lūguma izteikšanas brīdī dators tika nodots un atradās pieteicēju rīcībā un pieteicējam bija zināma šajā datorā esošā informācija, kas bija Konkurences padomes rīcībā un pierāda aizliegto vienošanos. Tas liek apšaubīt papildus ekspertīzes veikšanas lietderību. Pašam pieteicējam bija iespēja pasūtīt ekspertīzi, lai iegūtu pretpierādījumus.

[4.7] Konkurences padome Lēmuma 5.2.punktā nevis norādīja, ka olu eksports kā tāds ir kaitējošs Latvijas vistu olu tirgum, bet gan kaitējoša ir neatkarīgu tirgus dalībnieku informācijas apmaiņa, kas ietver arī informāciju par ārvalstu klientiem (kuriem tiek realizētas preces), parādniem, problēmām un konfliktiem eksporta darījumu sakarā. Konkurences padome norādīja, ka šāda veida informācijas apmaiņa laika periodā, kurā ir noticis pārkāpums, ir bijusi regulāra. Konkurences padome secināja, ka šāda informācijas apmaiņa par konkurenta olu eksporta apjomu un eksporta cenām ļāva noteikt konkurenta tirgus pozīcijas eksportā, kā arī salīdzināt eksporta apjomus un cenas. Konkurences padome norādīja, ka šāda sadarbība eksportā ietekmē arī konkurences apstākļus Latvijas tirgū, t.i., ļāva optimizēt realizācijas kanālus, kad ir nepieciešamība eksportēt nerealizēto olu pārpalikumu. Patērētājs negūst labumu no komercsabiedrību savstarpējās konkurences, jo šāda sadarbība ļauj arī uzturēt noteiktu cenu līmeni Latvijas teritorijā.

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija (pierādījumi) no pieteicējam, citiem tirgus dalībniekiem un arī valsts iestādēm. Konkurences padomes amatpersonas pie AS „Daugavpils putni” un AS „Madona” veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 3.punktā paredzētās procesuālās darbības. Ņemot vērā minēto, nav saprotams pieteicēju arguments, ka Konkurences padomes secinājumi nav pamatoti ar ticamiem pierādījumiem.

[4.8] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka nav pierādīts aizliegta vienošanās pārkāpums, ja netiek izmantoti konspiratīvi saziņas līdzekļi. Konspiratīvas saziņas metodes jeb semantiski neviennozīmīgu terminu

lietošana nav kritērijs, lai Konkurences padome konstatētu aizliegtu vienošanos tirgus dalībnieku starpā. Lai pierādītu Konkurences likuma 11.panta pārkāpumu, ir svarīgi noteikt vienošanās mērķi vai sekas. Tā kā vienošanās Konkurences likuma izpratnē ir arī divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās, un šajā gadījumā tas nebija līgums, tad, lai konstatētu saskaņotu darbību, jāizpildās šādiem nosacījumiem:

1) starp tirgus dalībniekiem ir jābūt vienprātībai, ar ko apzināti ir aizstāta konkurence;

2) to izraisījuši tieši vai netieši kontakti starp karteļa vienošanās dalībniekiem.

Lēmumā konstatētie fakti kopsakarā ar visu lietas izpētes gaitā iegūto informāciju liecina, ka laikā no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam lietā iesaistītie tirgus dalībnieki mērķtiecīgi, sistemātiski un aktīvi piedalījušies saskaņotās darbībās, kas vērstas uz tirgu sadali, konkurences ierobežošanu. Konkurences padome konstatēja, ka lietas dalībnieki veikuši darbības, kuras satur Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta tiesiskā sastāva pazīmes, t.i., pieteicējas ir apmainījušās ar informāciju, kas bija tieši saistīta un attiecās uz ražošanu un realizāciju, līdz ar to mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci atklājas pašās darbībās, kas noteiktas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā.

[4.9] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka Lēmuma rezultatīvajā daļā nav precīzi identificēti izdarītā pārkāpuma sastāvi un piemēroto tiesību normu uzskaitījums nav pilnīgs. Lēmuma rezultatīvajā daļā ir skaidri norādīts, ka pieteicēju darbībās konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta pārkāpums. Tādējādi nav saprotams pieteicēju arguments, ka nav norādīts normatīvā akta pants, tā daļa, punkts vai apakšpunkts.

[4.10] Lietā konstatētās pieteicēju saskaņotās darbības novedušas pie visu tirdzniecības aspektu kopīgas noteikšanas, kuri saistīti ar olu pārdošanu, tieši vai netieši ieskaitot arī cenu. Ražošanas un realizācijas noteikumu jomā būtiskā tirgus daļā, t.i., vairāk par 40 procentiem no tirgus, tika izslēgta/deformēta konkurence un aizstāta ar savstarpēju sadarbību un konkrētā tirgus kontroli. Līdz ar to pieteicēju darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteikto pārkāpumu aizlieguma tiesiskā sastāva pazīmēm.

Pieteicējas no Lēmuma atsevišķi izdalīja frāzes, kas ietvertas dažādās Lēmuma sadaļās. Jāsecina, ka pieteicējas atzīst Lēmumu daļā, kurā tiek konstatēts Konkurences likuma 11.panta 1. un 2.punktā noteiktais pārkāpums. Arguments, ka Lēmums nav spēkā daļā (norādot frāzes no Lēmumā izdarītajiem secinājumiem vai iegūtajiem pierādījumiem), nav pamatots.

[4.11] No Konkurences likuma 11.pantā ietverto normu konteksta izriet, ka likumdevējs Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punktā ir uzskaitījis tās tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana un kuras tādējādi pašas par sevi ir aizliegtas. Līdz ar to secināms, ka, konstatējot pārkāpuma tiesiskā

sastāva pazīmes, kas atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam (kā konkrētajā gadījumā), šo darbību mērķis jau pats par sevi ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, un tas īpaši nav jāpierāda. Darbību mērķis būtu jāpierāda tikai tādos gadījumos, kuru tiesiskā sastāva pazīmes tieši neatbilstu kādam no 11.panta pirmās daļas 1.-7.punktā norādītajām pazīmēm. Attiecībā uz aizliegtas vienošanās seku konstatēšanu norādāms, ja saskaņotu darbību mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, tas ir kvalificējams kā konkurences tiesību pārkāpums neatkarīgi no tā, vai šo saskaņoto darbību rezultātā ir iestājušās konkurenci kavējošas, ierobežojošas vai deformējošas sekas. Lietā Grundig-Verkaufs-GmbH Commission of EEC (1965.gada 16.jūnija sprieduma 342.punkts) Eiropas Kopienų tiesa paskaidroja, ka gadījumā, ja vienošanās mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, nav nepieciešams pierādīt vienošanās sekas.

[4.12] Senāta nolēmumu mērķis ir veicināt tiesas spriešanas atklātumu, vienveidību likuma piemērošanā, kā arī vienādot tiesību normu interpretāciju. Senāta 2009.gada 29.jūnija spriedumā lietā Nr.42426505 pirmo reizi tika sniegta Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punkta interpretācija. Pēc minētā Senāta sprieduma lietās, kurās ir līdzīgi faktiskie un tiesiskie apstākļi, Administratīvā apgabaltiesa nolēmumos regulāri atsaucas tieši uz minēto Senāta spriedumu.

Senāts, interpretējot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punkta piemērošanu, to ir skaidrojis un analizējis Eiropas Kopienų dibināšanas līguma 81.panta (šobrīd Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.pants) gaismā un kontekstā, vienlaicīgi atsaucoties uz vairākiem Eiropas Kopienų tiesas nolēmumiem. Minētais Senāta spriedums ir publiski pieejams jebkuram interesentam interneta vietnē <http://www.tiesas.lv>.

[4.13] Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa prasa, lai aizliegtās vienošanās mērķis būtu vērsts uz konkurences kavēšanu, ierobežošānu vai deformēšanu vai vienošanās sekas izpaustos kā konkurences kavēšana, ierobežošānu vai deformēšana. Šajā gadījumā tika konstatēts, ka pieteicējas kā neatkarīgi tirgus dalībnieki ir apmainījušās ar informāciju par vīstu olu cenas un realizācijas noteikumiem, ražošanas un realizācijas apjomiem, un ir pierādīts, ka šī konkrētā vienošanās izpaudās kā saskaņota darbība. Tātad mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci atklājās pašās darbībās, kas noteiktas Konkurences likuma 11.panta 1. un 2.punktā. Līdz ar to minētās darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta 1. un 2.punktā noteiktajam tiesiskajam sastāvam, tādēļ jāsecina, ka šajā gadījumā minētās aizliegtās vienošanās mērķis jau *per se* ir konkurences kavēšana, ierobežošānu vai deformēšana, un tādējādi šīs lietas ietvaros tas īpaši nav jāpierāda. Turklāt šajā lietā ir arī konstatētas aizliegtās vienošanās sekas, lai gan Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā ietvertā tiesību norma to neprasa (sk. Senāta 2006.gada 1.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-149). Tādējādi attiecībā uz konstatētajām sekām norādāms, ka lietā konstatētā informācijas apmaiņa ļāva tās dalībniekiem efektīvi pasargāt tirgu no jaunienācējiem, ierobežojot citu olu

ražotāju iespējas attīstīties Latvijas tirgū. Tas būtiski ierobežo jaunu konkurentu ienākšanu tirgū, jo šāda veida priekšrocības ļāva informācijas apmaiņas dalībniekiem labāk piemēroties tirgus apstākļiem un nostiprināties tirgū, investēt attīstībā, nesamazinot cenas par labu patērētājiem, kas savukārt nodrošina pieteicējam labāku finansiālo stabilitāti.

[4.14] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka Konkurences padome kļūdījās pārkāpuma kvalificēšanā. Lietā iegūti pierādījumi, ka starp pieteicējam notika sadarbība un ilgstoša un sistemātiska informācijas apmaiņa, kas attiecas gan uz olu ražošanu un tirdzniecību Latvijas teritorijā, gan šo preču eksportu. Šī informācijas uzkrāšana bija regulāra. Pieteicējas ir koordinējušas savu darbību pat līdz tādām sīkām niansēm kā īpašuma pārdošana, apdrošināšana, olu transportēšana un parādu piedziņa, kas tieši saistīta ar pieteicēju saimniecisko darbību. Minētais norāda, ka komercsabiedrības šādi sadarbojoties jau ilgstošā laika periodā, ir sasniegušas savstarpējo sapratni, nevis veikušas atsevišķus savstarpēji nesaistītus pārkāpumus, tādējādi likvidējot konkurenci būtiskā konkrētā tirgus daļā (vairāk par 40 procentiem). Vērtējot iegūtos pierādījumus kopsakarā, ir pierādīts, ka no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam pieteicējas izdarījušas pārkāpumu, kas satur Konkurences likuma 11.panta 1. un 2.punktā tiesiskā sastāva pazīmes.

[4.15] Lēmumā iegūtie pierādījumi norādīti hronoloģiskā secībā. Visa informācija kopumā, kas pierāda Konkurences likuma 11.pantā noteikto pārkāpumu, ir gūta par periodu no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam, tādējādi nav nepieciešams izdalīt katru no iegūtajiem pierādījumiem par noteiktu laika periodu. Apmainītās informācijas apjoms, raksturs, sistemātiskums un ilgums liecina par vienu pārkāpumu, kas ilga no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam un bija vērts uz tirgus sadali un konkurences ierobežošanu.

[4.16] Konkurences padomes amatpersonas rīkojās atbilstoši Konkurences likuma un APL noteiktajai kārtībai, ievērojot amatpersonu pilnvaras, izmeklējot attiecīgos Konkurences likuma pārkāpumus, lietas izpētes procedūru un vispārējos tiesību principus.

[4.17] Pieteicējas norāda, ka statistikas informācijas apmaiņa pati par sevi nav uzskatāma par aizliegtu. Konkurences padome paskaidro, ka konkrētajā lietā pārkāpuma sākums sakrīt ar būtisko parādsaistību izveidošanās brīdi AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” attiecībā pret AS „Balticovo”, savukārt pierādījumi par informācijas apmaiņu (finanšu un ražošanas rādītājiem) minēto komercsabiedrību starpā ir iegūti pirms 2006.gada 12.jūlija (AS „Balticovo” 2006.gada 12.jūlijā pārdeva SIA „Daugavpils putni” savā īpašumā esošo datoru, kuram lietas ietvaros tika veikta kibertehniskā ekspertīze).

AS „Balticovo” bija iespējams izmantot arī citus tiesiskās aizsardzības mehānismus parāda atmaksas nodrošināšanai, nevis sistemātiski uzkrāt datus par konkurentu, kas krietni pārsniedza to informācijas apjomu un saturu, kas tieši attiektos tikai uz uzņēmuma maksātspēju. Šādas informācijas apmaiņa vai uzkrāšana, kas attiecas uz uzņēmuma maksātspēju, neattaisno to, ka tās

rezultātā notikusi neatļautas informācijas apmaiņa, kas skar daudz lielāku informācijas apjomu un saturu, kā to pieļautu tikai informācijas iegūšana, kas attiektos uz attiecīgajām parādu saistībām.

[4.18] Nav pamata uzskatīt, ka finanšu informācijas apmaiņa nesniedza reprezentatīvu priekšstatu par konkurenta rīcību (pavadzīmju saraksti, kas neatšifrē cenu pa svira kategorijām, piegādes noteikumus, piemērotās bonusa atlaides, vienas vienības cenu). Lēmuma 4.1.2.punktā norādītais e-pasts satur informāciju, no kuras iespējams izrēķināt katra AS „Madona” klienta iegādāto vistu olu (vienas vienības) cenu. Tas iespējams, ja kopējo summu izdala ar olu skaitu. Tā kā AS „Madona” klientu sarakstā nav lielu mazumtirdzniecību ķēžu, šajos dokumentos iekļautā cena ir pietuvināta faktiskajam cenu līmenim. Turklāt kibertehniskās ekspertīzes rezultātā SIA „Daugavpils putni” portatīvajā datorā arī tika atrastas failu mapes ar nosaukumiem „Mad” un „Dau”, kurās atradās sistemātiski uzkrāta informācija, kas attiecas uz AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” saimniecisko darbību. Ņemot vērā, ka minētā informācija no portatīvā datora ir par periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 14.aprīlim, un SIA „Daugavpils putni” šo datoru 2006.gada 12.jūlijā iegādājās no AS „Balticovo”, secināms, ka informāciju par AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” portatīvajā datorā apkopojusi un uzkrājusi AS „Balticovo”. Ņemot vērā minēto, informācijas apmaiņa notika ne tikai par aktuālajiem datiem, bet arī plānotajiem, turklāt šāda veida informācijas uzkrāšana par konkurentu vērtējama kā normālai komercprakse neatbilstoša.

[4.19] Ņemot vērā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 2.punktā norādīto, nav skaidrs un saprotams pieteicēju arguments, ka Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punkta tiesiskajos sastāvos nav *expressis verbis* ietverts aizliegums apmainīties ar informāciju par konkurenta ražošanas apjomiem. Pieteicējas nepareizi interpretēja Konkurences likuma 11.panta 2.punktu.

Ņemot vērā Lēmumā konstatēto, konkrētās karteļa vienošanās ietvaros notika informācijas apmaiņa ne tikai par ražošanas apjomiem.

[4.20] Tirgus dalībnieku apvienošanās un Konkurences likuma 11.panta pārkāpuma izvērtēšana ir divas dažādas un savstarpēji nesaistāmas procedūras, tādējādi nav iespējams saskatīt paralēles šajos procesos.

Noteikumi Nr.800 attiecas un tiek piemēroti attiecībā uz tirgus dalībniekiem, kuri plāno apvienoties. Tajos noteiktās prasības attiecas tikai uz konkrētu tirgus dalībnieku, kurš plāno iegūt tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku un šī informācija tiek iegūta tikai ar mērķi, lai varētu iesniegt apvienošanās ziņojumu Konkurences padomei un tā varētu veikt apvienošanās izvērtēšanu. Ja informācija par konkurenta ražošanas apjomiem ir pieejama neatkarīgam tirgus dalībniekam, kuriem nav mērķa vai nodoma apvienoties un kuri nav to darījuši zināmu Konkurences padomei, tas ir uzskatāms par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas noteikumu pārkāpumu.

Ņemot vērā minēto, nav pamatots pieteicēju arguments, ka pārdošanas apjomu noskaidrošana un konkurenta tirgus daļas noskaidrošana pati par sevi

nevar būt prettiesiska darbība. Katrs neatkarīgs tirgus dalībnieks savu ražošanas apjomu uzskata par komercnoslēpumu un normālos tirgus apstākļos to neatklāj savam konkurentam.

[4.21] Koordinējot konkurenta eksporta darījumus, AS „Balticovo” rīcībā bija informācija gan par konkurenta eksportējamo olu apjomu, olu kategorijām, gan arī par olu eksporta cenām. AS „Balticovo” konkurentiem norādīja, kādos datumos notiks olu kraušana automašīnās. Zinot par konkurentu minēto informāciju, AS „Balticovo” varēja noteikt konkurenta tirgus pozīcijas eksportā, kā arī salīdzināt eksporta apjomus un cenas, līdz ar to AS „Balticovo” bija arī skaidras konkurenta pozīcijas Latvijas tirgū. Tādējādi ir noraidāms AS „Balticovo” arguments, ka šāda sadarbība nav attiecināma uz Latvijas tirgu. Turklāt lietā esošie pierādījumi apliecina, ka visi lietas dalībnieki bija iesaistīti informācijas apmaiņā par klientiem (kuriem tika realizētas preces), parādniekiem, problēmām un konfliktiem eksporta darījumu sakarā. Šāda veida informācijas apmaiņa laikā, kad notika pārkāpums, bija regulāra.

[4.22] Attiecībā uz pieteicēju norādīto, ka šāda sadarbība eksportā ir atbrīvojama no Konkurences likuma 11.pantā noteiktā vienošanās aizlieguma, norādāms, ka Lēmuma 3.sadaļā Konkurences padome jau ir norādījusi, ka noteikumi Nr.798 paredz noteiktu tirgus daļas sliksni, līdz kuram pieļaujama komercsabiedrību sadarbība par kopīgu preces izplatīšanu. Saskaņā ar noteikumu Nr.798 8.punktā noteikto minētās horizontālās sadarbības vienošanās netiek pakļautas vienošanās aizliegumam, ja tajās tieši vai netieši iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa nepārsniedz 15 procentus. Pieteicēju kopējā tirgus daļa lietā noteiktajā konkrētajā tirgū, t.i., vistu olu realizācijas tirgū Latvijas teritorijā bija vairāk par 40 procentiem 2008.gadā un tas krietni pārsniedz noteikumos Nr.798 minētos 15 procentus, tāpēc atbrīvojums šajā gadījumā nav attiecināms un piemērojams.

[4.23] Daļa no iegūtajiem pierādījumiem ir par lietas dalībnieku sadarbību olu eksportā. Tie apliecina, ka lietas dalībnieki ir bijuši iesaistīti informācijas apmaiņā par ārvalstu klientiem, parādniekiem, problēmām un konfliktiem eksporta darījumu sakarā. Šāda veida informācijas apmaiņa laikā, kad noticis pārkāpums, ir bijusi regulāra. Konkurenta olu eksporta apjoms un eksporta cenas ļauj noteikt konkurenta tirgus pozīcijas eksportā, kā arī salīdzināt eksporta apjomus un cenas. Ņemot vērā šādu sadarbību eksportā, Lēmumā secināts, ka sadarbība eksportā ietekmē arī konkurences apstākļus Latvijas tirgū, t.i., ļauj optimizēt realizācijas kanālus, kad ir nepieciešamība eksportēt nerealizēto olu pārpalikumu. Turklāt patērētājs negūst labumu no komercsabiedrību konkurences, jo šāda sadarbība ļauj arī uzturēt noteiktu cenu līmeni Latvijas teritorijā. Konkurences padome savus secinājumus pamato uz lietā iegūtajiem pierādījumiem un ņem vērā konstatētās aizliegtas vienošanas sekas, t.i., ka šāda veida informācijas apmaiņa, t.sk. par eksportu, ļauj labāk piemēroties tirgus apstākļiem un nostiprināties tirgū, investēt savā attīstībā, nesamazinot cenas par labu patērētājam, kas savukārt tiem nodrošina lielāku finansiālo stabilitāti. Turklāt Lēmumā sadaļā par konkrēto tirgu ir noteikts: tā

kā sadarbība un informācijas apmaiņa notikusi par dažādu kategoriju olām, tad kā konkrētās preces tirgus lietā tika noteikts vistu olu realizācijas tirgus.

[4.24] Horizontālās sadarbības vienošanās tiek pakļautas vienošanās aizliegumam, ja tā tieši vai netieši satur horizontālo karteļa vienošanos. Savukārt horizontālā karteļa vienošanās ir vienošanās starp konkurentiem, kuras mērķis vai sekas ir kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp tiem, tai skaitā (..) par tādas informācijas apmaiņu, kurā attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem, vienošanās par ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu, tehniskās attīstības vai investīciju ierobežošanu vai kontroli (..).

Ņemot vērā, ka lietā tika konstatēta karteļa vienošanās, tad atbrīvojumi, kas attiecas uz horizontālo sadarbības vienošanos, šajā gadījumā neattiecas. Lietas ietvaros tika noskaidrots, ka pieteicēju kopējā tirgus daļa vistu realizācijas tirgū Latvijas teritorijā 2008.gadā pārsniedza 40 procentus un tas pārsniedz noteikumos minētos 15 procentus, tāpēc atbrīvojumu kritērijs uz pieteicējam neattiecas. Tāpēc nav nozīmes pieteicēju norādītajai analīzei par noteikumu spēkā esamību, jo jebkurā gadījumā tie šajā situācijā nav piemērojami.

Konkurences likuma 11.panta ceturrtā daļa (redakcijā, kas stājās spēkā 2004.gada 11.maijā) deleģēja Ministru kabinetu izdot noteikumus, kas atbrīvotu noteiktas vienošanās no 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma, kā arī vienošanās, kas būtiski neietekmē konkurenci un tādējādi nav jāpaziņo Konkurences padomei. Līdz Ministru kabineta noteikumu izdošanai un attiecīgas atļaujas saņemšanai pieteicējam nebija pamata uzskatīt, ka to saskaņotās darbības nav prettiesiskas.

[4.25] Lietā iegūti pierādījumi, ka starp pieteicējam notika sadarbība un informācijas apmaiņa, kas attiecas gan uz olu ražošanu un tirdzniecību Latvijā, gan šo preču eksportu. Pierādījumi tika vērtēti kopsakarā, nevis izdalīti. Lietas ietvaros tika apskatīti divi olu iepakojumi, kuri norāda, ka AS „Balticovo” un SIA „Daugavpils putni” un AS „Madona” sadarbojās kopīga iepakojuma izveidē un izmantošanā, t.i., deva piekrišanu savu datu izmantošanai uz iepakojuma. Fakts, ka AS „Madona” nepievērsa uzmanību, ka konkurents izmanto tās nosaukumu uz savu olu iepakojuma, ir neraksturīgs komercdarbībai, jo katra komercsabiedrība marķē produkciju ar savām preču zīmēm, kas ir būtisks konkurētspējas elements. Minētās olu kastītes kā pierādījumi tika vērtēti kopā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, turklāt vēlreiz apliecināja, ka pieteicējas ir saskaņojušas daudzas darbības, kuras katrs saimnieciski konkurējošs uzņēmums veic patstāvīgi, jo tas ietekmē konkrētā uzņēmuma konkurētspēju.

[4.26] Šajā gadījumā tika konstatēta horizontālā karteļa vienošanās, nevis, kā norāda pieteicējas, horizontālā sadarbības vienošanās. Atsevišķas horizontālās sadarbības vienošanās, kuras ir pieļaujamas un nav aizliegtas, regulē noteikumi Nr.798, taču tajos noteikts, ka horizontālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja tā tieši vai netieši satur horizontālā karteļa vienošanos (6.punkts). Konkrētās lietas ietvaros tika konstatēta horizontālā karteļa vienošanās, kas ir vienošanās starp konkurentiem, kuras mērķis ir kavēt,

ierobežot vai deformēt konkurenci starp tiem, tai skaitā par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem, vienošanās par ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu, tehniskās attīstības vai investīciju ierobežošanu vai kontroli.

[4.27] Pieteicēju norādītās Pamatnostādnes skaidri noteic, kādi nolīgumi starp tirgus dalībniekiem nav attiecināmi uz 81.panta 1.punktu to būtības dēļ. Pamatnostādņu 25.punkts paredz, ka citu nolīgumu kategoriju no pašu sākuma var novērtēt kā tādu, uz kuru parasti attiecas 81.panta 1.punkts. Tas attiecas uz sadarbības nolīgumiem, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci ar cenu noteikšanu, izlaides ierobežošanu, tirgu vai pircēju sadalīšanu. Šie ierobežojumi uzskatāmi par viskaitīgākajiem, jo tie tieši kavē konkurences procesa iznākumu. Cenu noteikšana un izlaides ierobežošana tieši noved pie tā, ka pircēji maksā augstākas cenas vai nesaņem vēlamos daudzumus. Tirgu vai pircēju sadalīšana samazina pircējiem pieejamo izvēli un tādēļ arī noved pie augstākām cenām vai samazinātas izlaides. Var uzskatīt, ka šiem ierobežojumiem ir negatīvas sekas tirgū. Tādēļ tie gandrīz vienmēr ir aizliegti. Jāņem vērā arī Konkurences likuma 11.panta otrajā un trešajā daļā noteiktais.

Pieteicēju realizētā informācijas apmaiņa uzskatāma par horizontālu karteļa vienošanos, tāpēc tā nav atbrīvojama no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma. Tādējādi nav nepieciešams izvērtēt, vai šāda informācijas apmaiņa būtu atbrīvojama no vienošanās aizlieguma, kas noteikts 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā.

[4.28] Izvērtējot pieteicēju argumentus par ģeogrāfiskā tirgus noteikšanu, saskaņā ar Eurostat interneta vietnē esošo informāciju par olu cenām, var secināt, ka Latvijā tās ir augstākas, nekā Lietuvā, Polijā un Somijā. Izvērtējot lietā konstatēto faktu par nelielo/neintensīvo divpusējo/daudzpusējo preču (olu) plūsmu starp Latviju un minētajām valstīm, jāsecina, ka tam pēc būtības nav izšķirošas nozīmes konkrēta tirgus robežu definēšanā. Saskaņā ar lietā iegūto informāciju Latvijas iedzīvotāji joprojām galvenokārt patērē Latvijā ražotās vistu olas. Importa apjoms ir neliels un eksportēto olu daudzums pēdējo trīs gadu laikā ir svārstīgs (nestabils), konkurences apstākļi Latvijas vistu olu realizācijas tirgū ir atšķirīgi no citu blakus esošo valstu teritorijām, tādējādi konkrētais ģeogrāfiskais tirgus šīs lietas ietvaros ir Latvijas teritorija.

Pieteicēju argumenti par tirgus struktūras novērtējumu ir noraidāmi, pamatojoties uz to, ka Latvijas lietāko mazumtirgotāju tirgus varas izpausme attiecībā pret pieteicējām ir vērtējama kā iespējama, bet jāņem vērā fakts, ka mazumtirdzniecības tīkli nevar iztikt bez Latvijā ražotajām olām, kur nozīmīgs darījumu partneris ir AS „Balticovo”. Secināms, ka AS „Balticovo” tirgus vara ir pietiekami stipra. Piesaistot AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni”, tā pastiprināja savas pozīcijas konkrētajā tirgū.

[5] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāvji uzturēja pieteikumus. Atbildētāja pārstāve pieteikumus neatzina.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un tas ir noraidāms.

[7] Konkurences padome lēmumā noteikusi, ka konkrētās preces tirgus ir vistu olu realizācijas tirgus, konkrētais ģeogrāfiskais tirgus šīs lietas ietvaros ir Latvijas teritorija.

Savukārt pieteicējas norāda, ka šis konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Lēmumā noteikts nepareizi. Pieteicējas uzskata, ka bija nosakāmi trīs atsevišķi tirgi: „A” kategorijas fasētu vistu olu tirgus Latvijas, Lietuvas, Polijas un Igaunijas teritorijās; industriālo olu tirgus Latvijas, Lietuvas, Polijas, Igaunijas, Ungārijas, Čehijas teritorijās; inkubācijas olu tirgus Eiropas Savienībā.

Apgabaltiesa uzskata, ka konkrētais tirgus lietā noteikts pareizi. Konkurences padome pamatoti ņēma vērā to, ka lietā iegūti pierādījumi par pieteicēju sadarbību un informācijas apmaiņu par dažādu kategoriju olām un tāpēc kā konkrētās preces tirgu šajā lietā noteica vistu olu realizācijas tirgu, neizdalot atsevišķos tirgos dažādu kategoriju olu tirgus.

Konkurences padome konkrēto tirgu šajā lietā noteikusi, ņemot vērā gan iesaistīto lietas dalībnieku sniegto informāciju, gan Centrālās statistikas pārvaldes sniegto informāciju, gan Eurostat interneta vietnē esošo informāciju par olu cenām. Konkurences padome ieguvusi arī informāciju no Latvijas lielākajām mazumtirdzniecības veikalų ķēdēm par olu tirdzniecības apjomu. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes sniegto informāciju importa īpatsvars vistu olu patēriņā Latvijā 2006.-2008.gadā nepārsniedza 10 procentus (iespējama 5 procentu kļūda). No Eurostat informācijas izriet, ka olu cenas Latvijā ir augstākas, nekā citās tuvākajās kaimiņvalstīs, par kurām ziņas ir pieejamas. Tātad Konkurences padome pamatoti secināja, ka importa apjoms ir salīdzinoši neliels, Latvijas iedzīvotāji galvenokārt patērē Latvijā ražotās vistu olas, konkurences apstākļi Latvijas olu tirgū atšķiras no apstākļiem kaimiņvalstīs un tāpēc konkurences apstākļus vistu olu realizācijas tirgū Latvijā pamatā nosaka Latvijas vistu olu ražošanas uzņēmumi. Ņemot vērā AS „Balticovo” tirgus daļu un to, ka tā sadarbojās ar abām pārējām pieteicējām, pamatoti atzīts, pieteicēju tirgus vara bija pietiekami stipra, lai to būtiski neietekmētu Latvijas lielākie mazumtirgotāji.

Līdz ar to tiesa neskata kļūdas konkrētā tirgus noteikšanā. Turklāt Konkurences padome pamatoti norāda, ka informācija par tirgus apjomu un importa īpatsvaru tajā kā tirgu raksturojoša informācija pati par sevi neietekmē konstatētā pārkāpuma kvalifikāciju.

Tā kā lietā nav strīda par to, ka pieteicējas pārkāpuma izdarīšanas laikā bija trīs no četriem lielākajiem Latvijas olu ražotājiem, un tām kopā piederēja vairāk kā 40% no visa Latvijas vistu olu realizācijas tirgus, bet vistu olu importa apjoms Latvijā bija salīdzinoši neliels, Konkurences padome pamatoti atzina, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojams noteikumu Nr.798 8.punktā paredzētais horizontālās sadarbības vienošanās aizlieguma atbrīvojums, kas

piemērojams, ja iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa nepārsniedz 15 procentus. Turklāt minētie noteikumi pieņemti tikai 2008.gada 29.septembrī, kad pieteicēju pārkāpums jau bija pabeigts, līdz ar to pārkāpuma laikā pieteicējam nebija pamata paļauties, ka uz tām varētu attiekties kāds atbrīvojums no likumā noteiktā ierobežojuma.

[8] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.un 2.punkts, par kuru pārkāpšanu pieteicējas sodītas, noteic, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformāšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par:

1) tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem;

2) ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu, tehniskās attīstības vai investīciju ierobežošanu vai kontroli.

Konkurences padome Lēmumā konstatējusi, ka pieteicējas apmainījās ar šāda veida informāciju:

1) datiem, kas identificē konkurenta realizācijas apjomu - eksporta apjoms, izrakstīto pavadzīmju saraksti;

2) datiem, kas identificē konkurenta ražošanas izmaksas - barības izmaksas, budžets un budžeta izpilde, saņemto pavadzīmju saraksti, olu pašizmaksu struktūra, putnu dzīvsvara pieauguma pašizmaksa, lopbarības ceha izmaksas, olu šķirošanas un realizācijas izmaksas, elektrības patēriņš, vistu vērtības tabula;

3) datiem, kas identificē konkurenta ražošanas apjomu - budžets un budžeta izpilde, ražošanas dati pa nedēļām, konkurenta precīzs mēneša olu ražošanas apjoms pa kategorijām, vistu vērtību tabula,

4) datiem, kas identificē informāciju, kura attiecas uz cenām - izrakstīto pavadzīmju saraksti, olu eksporta cenas.

[9] Informācijas apmaiņa, kas saistīta ar vistu olu ražošanu un realizēšanu Latvijā, konstatēta, pamatojoties un šādiem pierādījumiem:

[9.1] SIA „Daugavpils putni” 2008.gada 1.augusta apmeklējuma laikā valdes locekļa J.V. lietojumā esošajā datorā, kas 2006.gada 12.jūlijā nopirkts no SIA „Balticovo”, ietverta informāciju:

- 2006.gada 27.martā no AS „Madona” e-pasta uz AS „Balticovo” e-pastu sūtīto informāciju par 2006.gada 20.-26.martā saņemtajām pavadzīmēm, to sarakstiem, informāciju par noliktavu, informāciju par debitoru parādiem;
- 2006.gada 29.novembrī no AS „Balticovo” e-pasta uz SIA „Daugavpils putni” e-pasta adresi sūtīto informāciju par SIA „Daugavpils putni” budžetu 2006.gadam un plānoto budžetu 2007.gadam un vistu vērtības tabulu (satur finanšu datus par katru 2006. un 2007.gada mēnesi, par katru 2007.gada mēnesi norādīts

- dējējvistu barības patēriņš, dējība, iegūtās olas, kritušās dējējvistas u.c., tāpat arī detalizēta informācija par jaunputniem);
- 2006.gada 29.novembra no AS „Balticovo” e-pasta adreses uz SIA „Daugavpils putni” e-pasta adresi sūtīto vēstuli, kuras pielikumā ir informācija par AS „Madona” ražošanas datiem pa nedēļām 2007.gadā;
  - 2007.gada 18.aprīlī no no SIA „Daugavpils putni” e-pasta uz AS „Balticovo” e-pastu sūtīto vēstuli, kuras pielikumā pievienota informācija par SIA „Daugavpils putni” olu daudzumu un sadalījumu pa veidiem;
  - failu mapi ar nosaukumu „Mad”, kurā atrodas 95 faili ar informāciju par AS „Madona”, faili izveidoti pirms 2006.gada 12.jūlija (parādnieku saraksti (debitoru parādi) par periodu no 2006.gada 2.janvāra līdz 14.aprīlim; saņemto pavadzīmju saraksti par periodu no 2006.gada 2.janvāra līdz 13.aprīlim; izrakstīto pavadzīmju saraksti laikā no 2006.gada 2.janvāra līdz 14.aprīlim; olu pašizmaksas struktūra, dzīvsvara pieauguma pašizmaksa, lopbarības ceha izmaksas, olu šķirošanas un realizācijas izmaksas, elektrības patēriņš par katru 2005.gada mēnesi atsevišķi; kopējie dati par 2005.gadu, kas satur informāciju par olu pašizmaksas struktūru, lopbarības ceha izmaksām, olu šķirošanas un realizācijas izmaksām, elektrības patēriņu; naudas plūsma par 2006.gada janvāri);
  - failu mapi ar nosaukumu „Dau”, kurā atrodas 23 faili par SIA „Daugavpils putni”, faili izveidoti pirms 2006.gada 12.jūlija (konta apgrozījums laikā no 2006.gada 27.februāra līdz 3.martam; 2006.gada februāra konta 2310 kopsavilkuma pārskats; konta 2622 un konta 5310 apgrozījums laikā no 2006.gada 27.februāra līdz 2006.gada 9.aprīlim; 2006.gada februāra kopsavilkuma pārskats kontam 5310.

[9.2] SIA „Daugavpils putni” 2008.gada 29.jūlija apmeklējuma laikā iegūto informāciju:

- 2006.gada 21.decembra e-pasta vēstuli, kas sūtīta no AS „Balticovo” e-pasta uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu un kuras pielikumā ir faili, kas satur informāciju par SIA „Daugavpils putni” budžetu 2007.gadam;
- No SIA „Daugavpils putni” valdes locekļa J.V. datora izdrukāto 2007.gada 18.aprīlī izveidoto dokumentu, kas adresēts AS „Balticovo” komercdirektoram V.A. par SIA „Daugavpils putni” kopējo olu daudzumu, olu daudzumu pārstrādei, industrijas olu un šķirotu olu daudzumu.

[9.3] AS „Madona” apmeklējuma laikā iegūto 2008.gada 9.aprīļa e-pasta vēstuli, kas sūtīta no AS „Balticovo” e-pasta uz AS „Madona” e-pastu. Tajā norādīta cena citu komercsabiedrību piedāvātajai putnu barībai.

[9.4] Divu veidu olu iepakojuma kastītēm:

- kastītēm, kuras olu iepakojšanai izmantotas 2008.gada sākumā un uz kurām centrālais uzraksts ir „Madonas olas”. Uz kastītēm virsējā

kreisajā stūrī apļveida figūrā rakstīts „Latvijas LORA garantē”, bet uz kastīšu daļas, kur tiek norādīts ražotājs, ir uzraksts „Svaigas vistu olas, olu ražotājs un iepakotājs AS „Balticovo”(.)”.

- kastītēm ar uzrakstu „Tradīcijas un pieredze - Latvijas vistu olas”. Kastīšu virsējā kreisajā stūrī apļveida figūrā rakstīts „Latvijas LORA garantē”. Kastīšu aizmugurē kā olu ražotājs un iepakotājs (atkarībā no ražotāja koda uz olas) norādītas visas trīs pieteicējas.

[10] Informācijas apmaiņa, kas saistīta ar lietas dalībnieku saimniecisko darbību, konstatēta, pamatojoties uz SIA „Daugavpils putni” 2008.gada 1.augusta apmeklējuma laikā valdes locekļa *J.V.* lietojumā esošajā datorā ietverto informāciju:

- 2006.gada 17.augustā no AS „Balticovo” e-pasta sūtīto e-pasta vēstuli uz SIA „Daugavpils putni” adresi. Tajā norādīts, ka pēc AS „Balticovo” valdes priekšdētāja lūguma *H.M.* izveidota e-pasta adrese, norādīta parole un izskaidrots, kā adresi lietot. AS „Balticovo” 2009.gada 29.jūnija sarunas protokolā norādījis, ka tas izskaidrojams ar tehnisko atbalstu, jo *D.V.* labāk pārzina šo jomu.
- 2006.gada 3.oktobra e-pasta vēstuli, kas sūtīta no SIA „Daugavpils putni” e-pasta uz AS „Balticovo”. Tajā sniegta informācija, ka ir noskaidrots izdevīgākais piedāvājums līzingā esošam objektam, izskaidroti apdrošināšanas noteikumi un lūgts komentēt piedāvājumu.
- 2007.gada 8.augusta e-pasta vēstuli, kas sūtīta no SIA „Daugavpils putni” e-pasta uz AS „Balticovo” e-pastu, pielikumā pievienots rokas naudas līgums par SIA „Daugavpils putni” nekustamā īpašuma pārdošanu. SIA „Daugavpils putni” 2009.gada 27.aprīlī par to sniedza skaidrojumu, ka pēc *H.M.* sniegtās informācijas palīdzību rokas naudas līguma sastādīšanā viņam sniedza personīgi pazīstamais *K.V.*, jo jurista štata vietas tajā laikā nebija. Rokas naudas līgumam nebija tieša sakara ar AS „Balticovo”, tas noslēgts par īpašuma pārdošanu ar AS „Balticovo” nesaistītai juridiskai personai.
- 2007.gada 16.augustā no AS „Balticovo” e-pasta uz SIA „Daugavpils putni” sūtīto e-pasta vēstuli, kurā nosūtīts līgums par īpašuma pārdošanu. Lūgts pārbaudīt, vai īpašuma dati un rekvizīti ir pareizi un ieteikts norādīt pilnu darījuma summu.

[11] Savukārt informācijas apmaiņa, kas saistīta ar vistu olu realizēšanu ārpus Latvijas teritorijas un sadarbību šajā procesā, konstatēta, pamatojoties uz šādiem pierādījumiem:

[11.1] SIA „Daugavpils putni” 2008.gada 1.augusta apmeklējuma laikā valdes locekļa *J.V.* lietojumā esošajā datorā, kas 2006.gada 12.jūlijā nopirkts no SIA „Balticovo”, ietverto informāciju:

- 2007.gada 26.aprīļa vēstuli, kas sūtīta no AS „Balticovo” e-pasta adreses uz SIA „Daugavpils putni” e-pasta adresi, ar kuru nosūtīts

rēķina paraugs preču nosūtīšanai uz Dāniju un atbilde uz šo vēstuli, kurā lūgts pārbaudīt pielikumā pievienoto rēķinu.

- 2007.gada 8.maija e-pasta vēstuli, kas sūtīta no AS „Balticovo” e-pasta adreses uz SIA „Daugavpils putni” e-pasta adresi, kā arī diviem citiem adresātiem, nosūtīti trīs aizpildīti rēķini, kuros kā piegādātājs norādīta SIA „Daugavpils putni”, bet kā piegādātāja kontaktpersona norādīts e-pasta nosūtītājs.

[11.2] SIA „Daugavpils putni” 2008.gada 29.jūlija apmeklējuma laikā iegūto informāciju:

- 2007.gada 16.maija e-pasta vēstuli, kas sūtīta no AS „Balticovo” e-pasta uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu un vēl diviem citiem adresātiem. Vēstules pielikumā pievienotajā pasūtījumā kā piegādātājs norādīta SIA „Daugavpils putni”, bet piegādātāja kontaktpersona – AS „Balticovo” darbinieks.
- 2007.gada 29.maija e-pasta vēstuli, kas sūtīta no Dānijas uzņēmuma e-pasta uz AS „Balticovo” e-pastu. Tajā jautāts, vai ir trīs kravas vešanai uz Dāniju un kāda ir cena. No AS „Balticovo” e-pasta sniegta atbilde, ka ir trīs kravas no Daugavpils, norādīta olu kvalitāte un cena. Vēlāk šī vēstule no AS „Balticovo” e-pasta nosūtīta uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu, pievienotajā pasūtījumā kā piegādātājs norādīta SIA „Daugavpils putni”.
- 2007.gada 11.jūnijā no AS „Balticovo” e-pasta sūtītu e-pastu uz SIA „Daugavpils putni”. Tajā lūgts atsūtīt debitoru sarakstu, rēķina numurus, izrakstīšanas datumus, summas un apmaksas datumus vairākām kompānijām.
- 2007.gada 19.jūnijā no Dānijas uzņēmuma e-pasta sūtīto vēstuli uz AS „Balticovo” e-pastu. Tajā saistībā ar pretenziju par piedzērušos autovadītāju no „Daug..” lūgts atsūtīt maksājuma apliecinājumu. Šis e-pasts 2007.gada 20.jūnijā pārsūtīts adresātam S.Z., kurš pēc tam to pārsūtījis uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu.
- 2007.gada 17.jūlijā no AS „Balticovo” e-pasta sūtīto e-pastu uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu, kurā lūgts par katru parādnieku atsūtīt vēstuli ar brīdinājumu par maksājumu veikšanu.
- 2007.gada 23.novembrī no AS „Balticovo” e-pasta sūtīto vēstuli uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu, kuras pielikumā pievienots brīdinājums nemaksātājiem. Vēstulē norādīts, ka šādu brīdinājumu būtu vēlams izsūtīt visiem ārzemniekiem, kas nav termiņā samaksājuši par precī.
- 2008.gada 21.janvārī no parādu piedziņas firmas SIA „INTRUM JUSTITIA” e-pasta sūtīto e-pasta vēstuli uz SIA „Daugavpils putni” e-pastu, ar kuru tiek pārsūtīta parādnieka sniegtā informācija par AS „Balticovo” strīdu par parādiem un lūgts sniegt komentārus.
- 2008.gada 24.janvārī no ārvalstu sadarbības partneres S.V. sūtīto e-pasta vēstuli uz AS „Balticovo”. Tajā norādīts, ka Daugavpils firmas

kļūdas dēļ rēķinā norādīta nepareiza summa, tiek lūgts par to informēt Daugavpils grāmatvedi.

[11.3] 2008.gada 10.jūlijā AS „Madona” apmeklējuma laikā iegūto 2008.gada 6.maija e-pasta vēstuli, kura sūtīta no AS „Balticovo” e-pasta uz AS „Madona” e-pastu. Tajā norādīts automašīnas numurs, palešu veids, olu svars, skaits, kategorija, otras automašīnas numurs un palešu veids un norādīts, ka pārējie dokumenti būs vēlāk.

[12] Apgabaltiesa secina, ka minētie pierādījumi ir pietiekami, lai starp AS „Balticovo” no vienas puses un SIA „Daugavpils putni” un AS „Madona” no otras puses horizontālā līmenī konstatētu regulāru informācijas apmaiņu par savu saimniecisko darbību, vistu olu ražošanu un realizēšanu Latvijā, kā arī par vistu olu realizēšanu ārpus Latvijas.

Konkurences padomei nebija pienākuma pierādīt informācijas apmaiņu starp SIA „Daugavpils putni” un AS „Madona” un to, ka SIA „Daugavpils putni” zināja par AS „Madona” darbībām un otrādi, jo pieteicējas nav iebildušas pret Konkurences padomes secinājumu, ka SIA „Daugavpils putni” un AS „Madona” no 2005.gada 24.oktobra līdz 2009.gada 28.jūlijam bija uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku, kura konkurents līdz 2009.gada 28.jūlijam bija AS „Balticovo”.

[13] Attiecībā uz AS „Balticovo” argumentu, ka tā nav vākusi un uzglabājusi dokumentus failu mapēs ar nosaukumiem „Dau” un „Mad”, apgabaltiesa norāda, ka Konkurences padomes secinājumi nav balstīti tikai uz šo informāciju. Konkurences padomes secinājumi ir balstīti arī uz konstatēto e-pasta saraksti ar SIA „Balticovo”. Šī sarakste notika 2006., 2007. un 2008.gadā, t.i., ilgstoši, pēdējā vēstule nosūtīta 2008.gada 9.aprīlī. Tātad, pat ja no pierādījumiem izslēdz apmaiņu ar informāciju, kas iekļauta failu mapēs ar nosaukumiem „Dau” un „Mad”, pārējie pierādījumi ir pietiekami, lai atzītu, ka pieteicējas ir apmainījušās ar informāciju par saimniecisko darbību, vistu olu ražošanu un realizāciju. Līdz ar to apstāklim, ka lietā nav noteikta papildus ekspertīze par dokumentu saglabāšanas laiku, nav būtiskas nozīmes.

Papildus apgabaltiesa norāda, ka 2009.gada 10., 17. un 18.septembra paziņojumos (*lietas 3.pielikuma 57.-64.lapa, 93.-98.lapa un 114.-117.lapa*) Konkurences padome ir konstatējusi, ka failu mapē ar nosaukumu „Mad” esošie dokumenti pēdējo reizi ir modificēti dažādos laikos periodā no 2006.gada 14.marta līdz 2006.gada 19.aprīlim, bet visi šie faili ir izveidoti 2006.gada 21.aprīlī. Failu mapē ar nosaukumu „Dau” esošie dokumenti ir modificēti dažādos laikos periodā no 2006.gada 24.marta līdz 2006.gada 12.aprīlim, bet visi šie faili ir izveidoti 2006.gada 21.aprīlī. Tātad pat bez ekspertīzes noteikšanas ir pietiekams pamats uzskatīt, ka visi minētie faili abās dokumentu mapēs ir izveidoti un saglabāti vienā laikā, proti, tad, kad dators piederēja AS „Balticovo”. Tātad tieši AS „Balticovo” sākotnēji vāca un uzglabāja minēto informāciju.

[14] Konkurences padome pamatoti par pierādījumiem šajā lietā atzina arī divu veidu olu iepakojumus, no kā izriet, ka pieteicējas sadarbojās kopīga iepakojuma izveidē un izmantošanā. Apgabaltiesa neuzskata par ticamiem AS „Madona” un AS „Balticovo” paskaidrojumus, ka minētie iepakojumi attiecas tikai uz AS „Balticovo”, jo uz iepakojuma rakstītais skaidri norāda pretējo. Konkurences padome pamatoti norāda, ka uzmanības nepievēršana apstāklim, ka bez komercsabiedrības ziņas konkurents izmanto tās datus uz iepakojuma, komercdarbībai nav raksturīga, tāpēc šāds AS „Madona” paskaidrojums nav vērtējams kā ticams. Apgabaltiesa par ticamāku uzskata AS „Madona” sākotnēji sniegto paskaidrojumu, ka AS „Madona” no AS „Balticovo” iepirka jau šķirotas un iepakotas olas. Minēto apstiprina arī 2006.gada 1.marta piegādes līgums Nr.3529 (*lietas 1.pielikuma 49.-51.lapa*), kurā norādīts, ka tiek pārdotas fāsētas olas. Konkurences padome pamatoti olu iepakojuma kastītes vērtēja kopā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, kas kopumā pierāda pieteicēju saskaņotas darbības, apmainoties ar informāciju par olu ražošanu un realizēšanu.

[15] Pieteicējas uzskata, ka, izvērtējot iegūtos pierādījumus, jāņem vērā pieteicēju sadarbība. Proti, AS „Balticovo” pārdeva abām pārējām pieteicējām dējējvistu cāļus un olas; AS „Balticovo” darbojās arī kā aģents, palīdzot pārējām pieteicējām par rentablākām cenām tālāk pārdot industriālās olas. Turklāt AS „Madona” un SIA „Daugavpils putni” bija izveidojušies lieli parādi attiecībā pret AS „Balticovo”.

Apgabaltiesa secina, ka Konkurences padomes iegūtie pierādījumi norāda ne tikai uz nepieciešamās informācijas apmaiņu saistībā ar konkrētiem pieteicēju savstarpējiem darījumiem un parādu atgūšanu, bet arī uz liela daudzuma tādas informācijas apmaiņu, kas nav tieši saistāma ar šiem darījumiem un parādu atmaksas tiesiskās aizsardzības nodrošināšanu. Par to liecina, piemēram, informācijas apmaiņa par pavadzīmēm, par 2006.un 2007.gada budžetu, par vistu barības cenām, ražošanas datiem u.c. No 2006.gada 27.marta e-pasta vēstules ar informāciju par AS „Madona” pavadzīmēm iespējams izrēķināt AS „Madona” pārdoto olu cenu, turklāt šī informācija nebija novecojusi, kā to norāda AS „Balticovo”, tā attiecās uz darījumiem, kas bija notikuši septiņas dienas vai pat vēl nesenāk pirms informācijas apmaiņas. Konkurences padome pamatoti norāda, tā kā AS „Madona” klientu sarakstā nebija lielu mazumtirdzniecības ķēžu, šajos dokumentos iekļautā cena bija tuva faktiskajam cenu līmenim.

Tiesa atzīst, ka pieteicējas sadarbojās atsevišķos jautājumos, slēdzot savstarpējus darījumus un daļa informācijas apmaiņas varēja būt saistīta arī ar šo sadarbību, ko varētu atzīt par horizontālās vienošanās sadarbību un izvērtēt atbilstoši Konkurences likuma 11.panta otrajai daļai. Tomēr visi lietā esošie pierādījumi kopumā norāda, ka pieteicēju sadarbība, ņemot vērā tās ilgumu (attiecībā uz AS „Balticovo” un AS „Madona” 2006.gada marts – 2008.gada maijs, attiecībā uz SIA „Daugavpils putni” 2006.gada augusts – 2008.gada janvāris), sistemātiskumu, saturu, apjomu un detalizācijas pakāpi, pēc būtības ir

uzskatāma par aizliegtu vienošanos, jo saturēja horizontālā karteļa pazīmes. Ziņas par konkurenta esošo un plānoto budžetu, ražošanas izmaksām, olu apgrozījumu un cenām, eksporta apjomu un cenām, parādu atgūšanu, kas konkrētajā gadījumā tika nodotas, ietekmē konkurenci, jo otram konkurentam ir iespējams skaidri saprast un prognozēt konkurenta tirgus pozīcijas. Tādējādi iespējams prognozēt konkurenta rīcību, attiecīgi plānojot savu rīcību, kas savukārt neatbilst normālai un vispārzināmai komercpraksei, nelabvēlīgi ietekmē konkurenci un no tā cieš patērētāji.

Lietā esošie pierādījumi apstiprina, ka AS „Balticovo” ne tikai palīdzēja pārējām pieteicējām atrast izdevīgākus piedāvājumus olu eksportam, bet būtībā pilnībā koordinēja to eksporta darījumus, jo AS „Balticovo” rīcībā bija informācija par eksportējamo olu kategorijām, skaitu un cenām, tā norādīja olu iekraušanas laiku transportlīdzekļos, tā bija arī informēta par parādniekiem un iesaistījās problēmu risināšanā saistībā ar eksporta darījumiem. Tātad AS „Balticovo” rīcībā bija daudz vairāk informācijas, nekā tas nepieciešams izdevīgāku eksporta darījumu meklēšanai. Zinot konkurentu pozīcijas eksporta tirgū, AS „Balticovo” bija iespējams prognozēt savu konkurentu pozīcijas un rīcību Latvijas tirgū.

[16] Apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējas nepamatoti Lēmumā uzskaitītos pierādījumus attiecina uz vairākiem atsevišķiem pārkāpumu veidiem. No Lēmuma šāds iedalījums neizriet. Lēmumā pierādījumi sagrupēti trijās daļās tikai tāpēc, lai vieglāk būtu uztverams, kāda veida sadarbība notikusi, proti atsevišķi uzskaitīti pierādījumi par informācijas apmaiņu attiecībā uz vistu olu ražošanu un realizēšanu, pēc tam atsevišķi uzskaitīti pierādījumi attiecībā uz informācijas apmaiņu par vistu olu realizēšanu ārpus Latvijas un atsevišķi uzskaitīti pierādījumi par informācijas apmaiņu attiecībā uz saimniecisko darbību. Tas nenozīmē, ka Konkurences padome būtu konstatējusi vairākas atsevišķas horizontālās sadarbības vienošanās un papildus tām vēl kā atsevišķu pārkāpumu arī tirgu sadali. Visi pierādījumi Lēmumā pamatoti ir vērtēti kopumā un savstarpējā sakarībā, nonākot pie pareiza secinājuma, ka ir izdarīts viens pārkāpums - starp pieteicējiem pastāvēja aizliegta vienošanās, kura izpaudās Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.un 2.punktā norādītajā veidā. Lietā esošie pierādījumi apstiprina, ka visas pieteicējas rīkojās ar kopīgu nodomu sadarboties un apmainīties ar informāciju, ko parastos apstākļos konkurējoši komersanti viens otram neatklāj.

[17] Konkurences padome pamatoti norāda, ka šajā lietā konstatētās vienošanās mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci atklājas pašās darbībās, proti, ilgstošā informācijas apmaiņā, kas attiecās uz olu ražošanu, realizāciju, eksportu un arī saimniecisko darbību, un šādas informācijas apmaiņa atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam atzīstama par aizliegtu vienošanos. Konkurences padome pamatoti arī Lēmumā atsaucās uz Eiropas Kopienu tiesas un Senāta secinājumiem lietās par aizliegtām vienošanām, norādot, ka gadījumā, ja aizliegtās vienošanās mērķis ir

konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, nav nepieciešams pierādīt vienošanās sekas.

Iestādes tiesības administratīvā akta pamatojumā izmantot argumentus, kas izteikti tiesas spriedumos, ir paredzētas APL 67.panta piektajā daļā. Šādu citātu iekļaušanā administratīvā akta pamatojumā nenozīmē, ka citētie spriedumi ir normatīvi saistoši, kā to norāda pieteicējas. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka atziņas no tiesu spriedumiem Lēmumā izmantotas pamatoti, jo tās attiecas uz līdzīgām lietām par aizliegtām vienošanām un līdz ar to ir attiecināmas arī uz izskatāmo lietu. Pretēji pieteicēju norādītajam Lēmumā citētais Senāta spriedums ir publiski pieejams gan Augstākās tiesas interneta mājas lapā, gan interneta vietnē www.tiesas.lv.

[18] No lietas materiāliem izriet, ka 2009.gada 10., 17. un 18.septembrī pieteicējam tika nosūtīti paziņojumi par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu, tiesībām iepazīties ar lietu (izņemot to informāciju, kas attiecībā uz katru konkrēto pieteicēju atzīta par ierobežotas pieejamības informāciju) un izteikt savu viedokli, ko AS „Balticovo” un AS „Madona” arī izmantoja. Gan AS „Balticovo”, gan AS „Madona” pirms Lēmuma pieņemšanas ir sniegušas paskaidrojumus (AS „Balticovo” 2009.gada 29.jūnija sarunas protokolā un 2009.gada 16.novembra vēstulē, bet AS „Madona” 2008.gada 10.jūlija sarunas protokolā un 2009.gada 30.septembra vēstulē). Līdz ar to apgabaltiesa secina, ka nav pārkāptas pieteicēju tiesības tikt uzklautām pirms Lēmuma pieņemšanas. Latvijas normatīvie akti nenoteic, ka Konkurences padomes paziņojumā par to, ka lietā ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai, būtu jāietver tieši tāda pati informācija un tādu pašu pierādījumu uzskaitījums, kāds vēlāk tiek norādīts galīgajā lēmumā.

[19] Pieteicējas norāda, ka tām bija tiesības iegūt informāciju par citu tirgus dalībnieku tirgus daļām un pārdošanas apjomiem, jo saskaņā ar noteikumu Nr.800 29.punktu šāda informācija ir jāpievieno Konkurences padomē iesniedzamajam ziņojumam par tirgus dalībnieku apvienošanu. Apgabaltiesa šo argumentu uzskata par nepamatotu, jo lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka informācijas apmaiņa būtu notikusi nolūkā iesniegt Konkurences padomē apvienošanās ziņojumu. Par to neliecina ne nodotās informācijas raksturs, ne tas, ka informācijas apmaiņa notika ilgstoši - no 2006.gada marta līdz 2008.gada maijam, turklāt šajā laikā apvienošanās ziņojums Konkurences padomei tā arī netika iesniegts.

[20] Apgabaltiesa uzskata par nepamatotu pieteicēju atsaukšanos uz Pamatnostādņu 146.punktu, kas paredz noteiktu veidu nolīgumu neatzīšanu par aizliegtām vienošanām. Saskaņā ar Pamatnostādņu 25.punktu sadarbības nolīgumi, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci ar cenu noteikšanu, izlaides ierobežošanu, tirgu vai pircēju sadalīšanu, ir novērtējami kā tādi, uz ko attiecas 81.panta 1.punkts. Šie ierobežojumi uzskatāmi par viskaitīgākajiem, jo tieši kavē konkurences procesa iznākumu. Konkurences likuma 11.panta otrā daļa

par spēkā esošām ļauj atzīt tādas vienošanās, kuras nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā tirgus daļā.

Tā kā konkrētajā lietā pieteicēju īstenotā informācijas apmaiņa ir uzskatāma par horizontālu karteļa vienošanos, kas ietekmē konkurenci, līdz ar to nav vērtējams, vai šī vienošanās ir atbrīvojama no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.un 2.punktā noteiktā aizlieguma.

[21] Ar Lēmumu AS „Balticovo” uzlikts Ls 91 659,91 naudas sods, AS „Madona” Ls 11 448,38 naudas sods un SIA „Daugavpils putni” Ls 6 055,52 naudas sods.

Vērtējot pieteicējiem piemērotos sodus, apgabaltiesa atzīst, ka tie noteikti atbilstoši noteikumiem Nr.796 un ir samērīgi. Tā kā pārkāpums tika konstatēts 2009.gadā, Konkurences padome sodu pamatoti noteica, ņemot vērā pieteicēju neto apgrozījumu 2008.gadā. Konkurences padome pamatoti ir ņēmusi vērā to, ka konkrētais pārkāpums atzīstams par sevišķi smagu, pieteicējas aizliegtajās darbībās bija iesaistītas samērā ilgstoši un likvidēja konkurenci būtiskā tirgus daļā. Konkurences padome arī izvērtēja katras pieteicējas lomu pārkāpumā, pamatoti secinot, ka AS „Balticovo” bija visaktīvākā, attiecīgi nosakot tai lielāku sodu – 3 procentu apmērā no apgrozījuma, bet pārējām mazāk aktīvajām pieteicējām 2,5 procentu apmērā. Konkurences padome ņēma vērā arī to, cik ilgstoši katra no pieteicējām bija iesaistīta pārkāpumā un attiecīgi palielināja sodu AS „Balticovo” un AS „Madona”, kuru pārkāpums bija ilgāks, par 0,2 procentiem, bet SIA „Daugavpils putni” - par 0,1 procentu. Tāpat pamatoti noteikts soda palielinājums par 1,5 procentiem, ņemot vērā to, ka visas pieteicējas pārkāpumu izdarīja atkārtoti.

Vienlaikus Konkurences padome ņēma vērā arī to, ka uz Lēmuma pieņemšanas brīdi pieteicējas ir viens tirgus dalībnieks. Pēc noteiktā soda aprēķināšanas matemātiskā izteiksmē Konkurences padome konstatēja, ka soda preventīvā iedarbība ir sasniedzama, samazinot soda apmēru, kā rezultātā sods tika samazināts par 90%. Apgabaltiesa uzskata, ka soda noteikšanā ir ņemti vērā visi lietā būtiskie apstākļi, galīgais naudas sods ir atbilstošs pārkāpuma raksturam un tas ir samērīgs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt AS „Balticovo” pieteikumu par Konkurences padomes 2009.gada 11.decembra lēmuma Nr.E02-57 (protokols Nr.50, 2.§) atcelšanu daļā, kas attiecas uz AS „Balticovo”.

noraidīt AS „Madona” pieteikumu par Konkurences padomes 2009.gada 11.decembra lēmuma Nr.E02-57 (protokols Nr.50, 2.§) atcelšanu daļā, kas attiecas uz AS „Madona”.

noraidīt SIA „Daugavpils putni” pieteikumu par Konkurences padomes 2009.gada 11.decembra lēmuma Nr.E02-57 (protokols Nr.50, 2.§) atcelšanu daļā, kas attiecas uz SIA „Daugavpils putni”.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) I.Amona

Tiesneši (paraksts) S.Liniņa

(paraksts) V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese
Rīgā, 2011.gada 30.jūnijā

I.Amona